

Keresztelő-készletek
minden színben
14, - 18, - 25, - 50 forintig.
Türsch F-nél
Pesten, váci-utca 19-dik szám.
Gyermek vászonneműk minden áron. 463 (1-3)

Friss VETŐMAGVAK,
nygmint:
Lóhere, valódi francia és magyar luczerna.
Lóhere, stajer vörös.
Réthi here, fehér hollandi.
Vadóc (Reigras), angol, francia, olasz, beiföldi.
Réthi esibeher (Spörgel).
Baltacim (Eparcette).
Czukor- és takarmány-céklarépa.
Tarló-répa.
Bükköny, mohar, nyári és őszi-repce.
Tavaszi-buza és rozs. 417 (5-13)
Pohanka.
Mezei komacsin (Timotheusgras).
Burnótfü (Pimpinella).
Akácfa-magvak.
És más magfajok.
Olaj-pogácsa.
Szappangyökér, vagdalt és örlött.
Gabona-zsók és gyékények.
Gep-olaj, legjobb minőségű.
Disznózsír, Szalonna és hajt.
Angol patent-kecsk- és gepkenés.
Fekete labtid virágokhoz.
Jó minőségben és jutányos áron kaphatók:
Halbauer G. János,
kereskedésben Pesten.
Raktár és irodája saját házában Terézváros, Rombach-utca 7. szám a.

Heckenast Gusztáv könyvkiadóhivatalában Pesten, (egyetem-utca 4-ik szám) megjelentek és minden hiteles könyvárusnál kaphatók:
Gróf Cziráky Antal.
A magyar közjog alapvonalai.
Szerző nyomán írta
Hegedüs Lajos.
Második bővített kiadás. 1869. (8-rét. 400 lap.) Fűzve 2 forint.

Diszes
husvéti tojások
legujabb
fecskendő, bokréták, pisztolyok, gyűrűk és tojások
dus választékát,
10 krtól kezdve 20 ftig,
ajánlják
Kertész és Eisert
Pesten,
Dorottya-utca 2-ik szám.
477 (2-2)

A leghíresebb s kizár. szabadalmazott
Oxford-eszencia
meggyógyít azon pillanatban minden makacs fogfájalmat. Hathatósága a leggyorsabb s legsikeresebb.
Egy üvege ára 50 kr.
Raktárak, Bées s az ország minden nagyobb gyógyszerüzeteiben léteznek.
Nagybani megrendeléseket elfogad
Zulin G. cs. kir. szabadalom tulajdonos
Triestben.
Főraktár Pest s a vidékre nézve:
Török József gyógyszerésznél király-utca 7-dik szám alatt. 484 (1-6)

Régi pénzeket

és mindenemű régiséget, drágakövet, lovagló és nyeregzsámokot lótarakkal együtt, arany, ezüst és drágakövekkel kirakva; továbbá gyöngyöt, szineskövet, aranyat, ezüstöt, ásványokat vesz és cserél a legmagasb áron.

Régiségek és természetiek irodája.

Pesten, Dorottya-utca s Lloyd épületben, 14. sz. a.,

hol egy nagy választéku raktár mindekmű régiségek, régi pénzek, gombok, óvek és mentekötőköl a legolesobb áron, ugyszintén egy nagy raktár ásványok, lepkek, bogarak, madárbrók, tojások, szemüvegek is található. 473 (2-4)

Láczay Szabó Károly ur kova-malomkö-gyára Sáros-Patakon, melynek készítményei a Londoni világkiállításon jutalom-érmét nyertek, átment egy részvénytársulat birtokába

Sáros-pataki kovamalomkö-gyári egyesület

czíme alatt:

Már Láczay Szabó Károly ur kezelése alatt évről-évre annyira fokozódott kelendőse ezen francia modorban készített malomköveknek, hogy azok, a kik malomkö-szükségletüket ezen gyárból fedezték, újabb megrendeléseknél mindig ugyanazon minőségű köveket kívántak, a melyeket már előbb nyertek, mely körülmény azok kitünő voltáról és hasznavehetőségéről a legkétszegtelenebb bizonyítványt nyújtja. A részvény-társaság, mely Láczay Szabó Károly urat a gyár további vezetésével is megbizta, — különösen oda fog törekedni, hogy a legkelendőbb átmérőjű kövekből mindig néhány pár a gyárban készletben legyen, hogy a beérkező megrendelések azonnal teljesíthessenek.

A kövek kétféle minőségűek, minélfojga két osztályra osztatnak. Az I-ső osztályu sáros-pataki kövek keményebb fajnak lévén, nagy előnnyel használtatnak gőz- és mőmalmokban s fchörölésre; már első fellépésöknél a francia kova-malomkövekkel versenyre keltek és ezek roppant árat tetemesen leszállították, és a mellett, hogy a francia kövekkel egy sorba helyezhetők, sőt ezeket némely tekintetben, különösen tartósságra nézve, felülmúlják, ezeknél tetemesen olcsóbbak is.

A II-ik osztályu sáros-pataki kövek különösen a száraz és sima vagy paraszti örlésre valók, és mindenemű gőz- és mőmalmoknál, vízi, szefi és szárazmalmoknál alkalmasak. Ezen különös szépségű rejtés kovafaj egyedül csak a sáros-pataki határban jön elő és az abból készült malomkövek mindenemű gabonafajok örlésére kitünők és győzősek. — Főelőnyük pedig, a mi a legnagyobb ritkaság az, hogy rozs örlésre párnjuk nincsen; — végre a szosz és pálinka gyárakban a kukoricza örlésre igen kerestek.

A legkelendőbb malomkövek ára helyben Sáros-Patakon, páranként osztrák értékben.

	I-ső osztályuakból:						
Átméret:	36"	38"	40"	42"	44"	46"	48"
Ár:	160 ft.	170 ft.	180 ft.	190 ft.	200 ft.	210 ft.	220 ft.
	II-ik osztályuakból:						
Átméret:	36"	38"	40"	42"	44"	46"	48"
Ár:	120 ft.	130 ft.	140 ft.	150 ft.	160 ft.	170 ft.	180 ft.

A felső könek rendes magassága 12", az aljköé 10", ezenfelül minden hüvelyk 2 ft. 70 krral számítottatik; alacsonyabbság tekintetben nem vétetik. A megrendelések minden pár köre 50 forint előpénz beküldése mellett, még pedig néhány héttel előbb, mintsem a kövek szükségletnek, történnék, egyuttal pontosan meghatározandó a kö nagysága, a lyuk bősége, valamint az irány, vajjon jobbra vagy balra lézen forgásuk, végre miféle malomra és örlés nemére szükségeltetik és melyik osztálybeli legyen a kö.

A megrendelések vagy Pesten Gubitz és Roth uraknál, Széchenyi-utca 3-dik szám alatt, vagy Sáros-Patakon „A sáros-pataki kova-malomkö-gyári egyesület” czíme alatt levél útján történhetnek. — A kövek csak készpénz fizetés vagy utánvét mellett küldetnek el a kikötött időben. — Pest, 1869. márczius havában.

Az igazgatóság.

478 (2-18)

Kiadó-tulajdonos Heckenast Gusztáv. — Nyomatott saját nyomdájában Pesten 1869 (egyetem-utca 4-dik szám alatt).

Előfizetési föltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.

Csupan Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupan Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokat illetőleg: Egy négyezer hasábzott petit sor vagy annak helye egyszeri ígdtásmál 10 krra, háromszori vagy többszöri ígdtásmál csak 7 krra számítottatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetémenyeket elfogad Béesben: Oppelik Alajos, Wollzeile Nro. 22. és Haasenstein és Vogler Wollzeile Nro. 9. — Bélyeg-díj külön minden ígdtás után 30 krazénár.

II. Rákóczi Ferencz születési háza.

Sátoralja-Ujhelytől keletnek félóránnyira, a Bodrog partján fekszik az alig 700 lakost számláló Borsi, zemplénmegyei kised falu, a történelem és nemzeti kegyelet előtt örökre nevezetes, mint nagy szabadsághősünk, II. Rákóczi Ferencz fejedelem születési helye; bár a nagy fejedelem tulajdonkép nem a faluban magában, hanem a rajta kívül eső várkastélyban született. A helység közepén álló goth stílyú ó templom mellett keskeny ösvény vezet ki a faluból. Kis patak esőndesen hömpölyög a Bodrog felé, s rajta gyöngé fahíd vezet keresztül, mellette egy om-ladozó agg-sáncz begyepesedett nyomai föl ismerhetők. A hidról a szemben levő erdőre tekintve, annak sűrűjéből az ódon várkastély rongált falai tűnnek szemünkbe. Ott született Zrínyi Ilona fia, első férjétől I. Rákóczi Ferencztől, Ferencz. Onkénytelen vágy gyorsítja lépteinket a kastély felé. A délre néző főkapuhoz érve, attól zöld repkényvel befutott setét lépcsőzet vizs az első emelet tágas tornáczára, melyből jobbra és balra két ajtó nyílik az épület két felére. A jobbra menő ajtón át tágas terembe jutunk. Itt született Rákóczi.

A terem falain a vörösbarna festék még ismerhetőleg megtartotta régi színét. A falban óriási ó modoru kandalló van, melyről a monda azt tartja, hogy ünnepeleken vagy más nagyobb alkalmakkal ökröket sütöttek benne. Az egész épület, bár rozszant, de még lakható állapotban volt s a nemzeti kegyelet, mint a vajdahunyadi várat, ezt is könnyen megújíthatná. A jobb szárnyon, a már említett nagy teremből még három szoba nyílik egymásba. A balszárnyat számos terem hoszsu sora képezi, melyeket hihetőleg katonai laktanyául használtak a nemzeti harcok korában. Az épület végén pedig goth mó-

kedni; de e termék, az alaguttal együtt már be vannak omolva.

A kastélyban most egy gazdatiszt lakik; a melléképületek is istállókul s egyéb gazdasági czélokra használtatnak.

A kastélyt százados fák környezik. A nagy cser-erdő, mely alatta kezdődik, esőndesen terül el s mély viszhangot ad a nyájak kolompjának, melyeket békés juhászok legeltetnek kövér fűvén. A háttérben a sátoraljai helyi hegység, a költő által megénekelt „csirkös sátorhegyek” kék homloka tüne-dezik. A természet is mindent megtett, hogy regényessé varázsolja e kastély környezetét.

Rajunk művészileg fogja föl s tünteti elének az érdekes látképet. De ki tagadhatná, hogy ily tájképek érdekességét nem a fekvés regényessége s a természet egyéb szépségei kölcsön-zik; fektüdnék bár az ország legsvatagabb vidékén, a magyar ember lelkében mindig lelkesítő és egyzersmind elszomorító emlékek kelnek föl Rákóczi születési helyének láttára. — A régi várkastély újabb időkben előbb a gróf Almássyak, majd a báró Vay-család birtokába jutott. Tulajdonosai kegyeletben tartják a hozzá kötött nemzeti emlékekért.

II. Rákóczi Ferencz születési háza Borsiban. — (Greguss J. eredeti rajza.)

A király leánya.

(Az orvos-növendékek hangversenyén szavalt Feleki-Munkácsi Flóra asszony.)

A bölcs teremő fűbe-fába
Elrejte gyógyirt, balzsamot;
De van seb, a melynek hiába
Ir, balzsam hasztalan van ott.
Hol elhallgat, kifogya a jóból,
S tehetetlen a tudomány:
Az a seb is beforr, begyógyul
A szeretet keze nyomán.

Vad ellen támadt a hazára,
S nyomula mind előbb, előbb,
A hősi nép, — elől királya —
Elszántan védte tüzhelyét;
De korlátot, kaput betörvén,
Már az utcákon foly a harez,
S irtóztatón, mint az örvény,
Főlebb-alább zúdul, viharz.

A hős erő már-már fogytán van,
Csak még egy utolsó roham...
De a király kiált: „Utánam!”
S az ellen visszanyomva van.
Az ellen fut... de gyors nyíl pendül
Győzőkre vissza — s ah, talál!
Ki legelől volt a nyeregűl
Sebben lefordul a — király!

A palotában, bíbor-ágyba
Teszik le, öntudatlanul,
A kimosott sebet vizsgálva
A bölcs orvos ré hajul.
Kenőcs, ir, balzsam, kézügyében —
Hiába mind, mind hasztalan —
Hah! méreg volt a nyíl hegyében
S az most a vérbe oltva van!

Az orvos mond: „Itt nincs segítség!
Halál szivárg a vérbe át,
Bár mind a balzsamot rá kössék,
A mit csak terme Gileád.
Az Ur egy óra múlva meghal,
— Nézzétek, már halálra vált,
Ha nincs, ki biztos, bator ajkkal
Magába szívja a halált!”

Itéletét szörnyedve hallják —
A beteg is rá fölriad,
Elnémulnak körül a dalják,
Sápadtan áll a szolgál-had.
De ki megváltása élte árán
Nincs — a királyának életét.
— Függöny suhog, lágy kéz kitérván,
És a király-leány belép.

Halványan, ám szilárd léptekkel
Jő, égi mosoly ajakán.
Kérkedve néz rá a beteg fel,
Ó csak reáborul — „Atyám!”
Keresi, hol fáj, tapogatja —
S mig lángra gyúl az angyalarcz,
Aggódva, féltve kérdi atyja:
„Lányom, az égre, mit akarsz?”

„Mit akarok?” szól az mosolygva,
„Enyhíteni a fájó seben!
Vagy elhagynálak én, bajodba —?
Helyem nem itt van-e nekem?
Hadd esőköm meg kékes ajkad’,
Enyhítem hó lehelletet —
Hagyj aggó gondnal csüggni rajtad,
Engedd — hadd nézzem a sebet.”

„Nem, nem!” kiált rémülten atyja,
S iszonyu sejtés kél agyán.
Késő már, vissza sem tarthatja,
Koblen tapad, csüng a leányka.
Oly hosszú édes, ittas a csók,
Mit a sebjakkal ajka vált —
Ez ir, mit az orvos parancsolt,
Magába szívja a halált.

S mint ihszalag, indája-vágva,
Lel hull — s a törzs új diszben áll —
Holtan rogy földre a leányka,
De él s meggyógyul a király
S hol némán, új mutatót csak
A tehetetlen tudomány —
Új élet kelt, sebek beforrtak
A szeretet keze nyomán!

Szász Károly.

A Pap tava.

(Angol beszély.)

Negyedik Fejezet.

(Folytatás.)

Néhány nap múlva az orvosnak ismét
visszatért teljes, ép ereje, s újra belemerült
foglalatosságaiba.

Igy mult az idő. Tél követte a nyarat,
és újra visszatért a nyár; a falusi élet cse-
des folyama sima habokban gördült tova, a
nélkül, hogy valami megtört, vagy megza-
varta volna zajtalan folyását. Igen rövidnek
találta Eliz az időt, mely alatt elérkezett az
esküvőnek első évfordulója; csakhamar el-
mult a második is, és újra bekövetkezett ka-
rácsony napja, s közelgett a harmadik évfor-
duló. — Denbigh orvosnak minden tekintet-
ben jól ment dolga; hire növekedett, teendői
szaporodtak és jövedelme folyton nagyobbod-
tott. — Az égés környék szerette őt és
igénybe vette tudományát, mert mindenütt
mint lelkiismeretes és sikerrel működő
ügyes orvost ismerték. — Nejét jobban bál-
ványozta, mint valaha, s az utóbbi hónapok-
ban kétszeresen édes érzélemmel gondolt
reá, kétszeresen gyengéd gondnal ápolta,
mert örömtelt szívvel várta azon közeledő
időt, melyben Eliz őt az áldások legszebbi-
kével ajándékozta meg, mely nélkül a leg-
boldogabb házasság is tökéletlen marad.
Elizt ez érzet hálás gyönyörrel és boldog-
sággal töltö el, de némileg zavarta az, hogy
nem tudta egészen megérteni férje érzelmét
és szép reményt illetőleg, mert habár az
együtt mosolygott vele, habár soha sem fá-
radt el őt segíteni az apró, de annyi örömet
okozó anyai előkészületekben, mégis Eliz csodá-
lkozva látta, hogy férje minden érdekelt-
sége és öröme mellett némi aggodalommal
várta az új kincset, mely az őket összekötő
kapcsolatot még szorosabbá fűzendi.

Egy januári reggelen Eliz az ajtóban
állva várta férjét a reggelihez. Mélázva jár-
tatá szeméit a zuzmarás kerten, a hófödte
mezőn, és a fényes jécsapokon, melyek a
fák ágairól lecsüggve, a Pap tava jégkére-
ges vizében tükröződtek vissza.

Midőn férje, kezeit dörzsölve és a hideg
ellen panaszkodva megjött, Eliz is visszatért
vele a szobába. Itt Fülöp először is azon
táskát nyitotta fel, melyben leveleit szokta
elhozni a postáról.

— Ez boszantó, — mondá, miután az
érkezett egyetlen levél tartalmát átfutotta.
— Londonba hívna, hol azon biztontmány
előtt kell megjelennem, mely a briswicki
dologház ügyében küldetett ki. Még ma utra
kell indulnom.

— Ah, az szomorú. És épen holnap estére
ígérte Charterné, hogy gyermekeit és kis
unokahugait hozzám hozza egy csésze theára.
S neked el kell távoznod. Igazán boszantó!

— Hiszen a mi e thea-estélyt illeti, ugy
hiszem, annak elmulasztása miatt csak meg-
vigasztalodom; de, édesem, kérlek, bármit
tész is, meg ne erőltessd magad. Iparkodni
fogok, hogy holnapután ismét itthon le-
hessek.

— Reményem. Hiszen holnapután van
esküvőnk évfordulója.

Rövid utánnézés Bradshaw uti könyvében
csakhamar kétségelenné tevő, hogy az orvos-
nak Slowcombeól éjeli 1 óraker kell vas-
utra ülnie. E végből legzserübbnek találta
bevárni a postakocsit, mely éjjelkor megy
Sedgbrookon keresztül, miáltal megkimélte
lovait a göröngyös, fagyos utól.

— Elkísérlek — mondá Eliz, mialatt fér-
jének uti máháját összeszedni segített. Fül-
löp eleinte szabadkozott, de látva nejeinek
eseklő arcát, végre beleegyezett.

— Jól van hát, édesem! — mondá —
hisz ki tagadhatna meg tőled valamit! De
Jonathannak velünk kell jönni, hogy ne légy
kénytelen egyedül térni vissza.

Későbbi napokban még gyakran emle-
gette a vén Izott, mint nézett utánuk sokáig
az ajtóból. Az erőteljes férj meglátsá biztos
és sebes lépteit a gyengédén lépő nő mellett,
ki az őt vezető kart inkább forró szeretetből
szorítá magához, semmint támaszra való
szükségből. — Mások is beszéltek még sok,
sok idő múlva, mint ment a szerető pár,
bizalmasan, cseveggve végig a falu utcáin,
mily édes tekintettel nézett vissza a férj a
postakocsiból visszamaradt nejeire mindaddig,
a mig csak láthatta, és mily szomorúan, bá-
natosan tért vissza, lakása felé a szerető nő...

A thea-estély, melyet Eliz emlegetett,
igen zártkörű volt. Inkább csak a lelkes
négy gyermekének és két kis unokahugának
mulatsága végett rendezték. A lelkes és
neje voltak az egyedüli felnőt vendégek; de
Eliz élete mindig oly csendes volt, hogy ez
estélyt, mint valami rendkívüli eseményt
várta, s a legnagyobb gondnal rendezte há-
zát, hogy az minél kellemesebb benyomást
gyakoroljon a vendégekre.

Az estély igen jókor kezdődött. Esti hat
óraker már vége volt a theázásnak és az
egész társaság a társalgó szobába ment, hol
a gyermekek különféle apró játékokkal mu-
latták magukat.

A kis társaság először is „bűvös zenét”
kivánt játszani, s a kis gyermekek örömet
nagyban növelte Eliz az által, hogy kijelen-
tette, miszerint a ki az elrejtett dolgot meg-
találja: azt ajándék gyanánt meg is tarthatja.
Csakhamar igen élénk lett a mulatság; a
kis gyermekek nagy érdeklődéssel keresgél-
tek össze-vissza a szobában, asztal alatt, fűg-
gönyök mögött a szerint, a mint a zongorá-
nak erősebbé vagy halkabbá váló hangjai őket
bátorították, vagy ellenkezőleg figyelmeztet-
ték, hogy tévúton járnak. S midőn a lelkes
kis, négy éves John fia, a legifjabb mindannyi
között, végre megtalálta a rejtett ajándékot
egy kendő alatt, általános örömszaj keletke-
zett, mely a legmagasabb fokra hágott,
midőn a kis John a papirosból egy czukros
báránnyat göngyölgetett ki.

— Mily jó színben van ma Denbighné —
sugá Charterné férjének; — az ember soha
sem unja meg az ő szépségét; az mindig
fris, mindig új. Ugy-e bár?

— Különösen jó színben van s a fekete
öltöny neki rendkívül szépen illik.

Eliz csakugyan ez este szokatlanul szép
volt. Halvány arca és kék szeméihez oly jól
illett öltözete, mintha egy szép Madonna-kép
lett volna.

— Ugyan ne fáraszsa magát, édesem! —
mondá mosolygva Charterné Eliznek, midőn
ez ismét a zongorához ült.

— Oh ez nem fáraszt engem legkevésbé
sem — felelé Eliz. — Oly édes a gyermekek
örömet, boldogságát nézni! Mennyire sajnál-
lom, hogy Fülöp nem lehet jelen.

— Sajnálod? — gondolá magában Char-
terné. — En részemről nem. Nem tudom,
miért van oly ellenszenvem e férfi iránt. —
Mikorra várja őt? — kérdé azután fen-
hangon.

— Talán holnap már megjön.
— Nézze csak, Izott integet az ajtóban —
mondá Charterné; — ugy látszik, szeretne
önnel szólni.

Denbighné Izotthoz ment s a vén cseléd
elölcsarnokba vezette őt. Itt meglepetést
eláruló hangon mondá:

— Egy ember van itt, a ki az orvos urat
keresi, s azt mondja, hogy ha az nincs otthon,
hát asszonyommal kíván beszélni. Mit te-
gyek?

— Miféle ember?

— Hát olyan furcsa kinézésű ember biz-
az; olyan mint valami furnányos, de nem
hiszem, hogy az volna, — olyan tengerész-
féle lehet, vagy valami szegény, kolduló
vándorlegény. Oda vezettem az orvos ur hi-
vatalos szobájába; onnan nem sokat loptat,
ha tolvaj; legfeljebb pilulát vagy porokat.

— Megmondta neki, hogy férjem holnap
vagy legfeljebb holnapután itthon lesz?

— Igen, megmondtam, s ő erre azt felelte,
hogy a nagyságos asszonynyal épen ugy el-
végezheti dolgát, mint az orvos urral. Azt
mondja, hogy sajnálja a nagyságos asszonyt
háborgatni, de hogy nem fog tovább alkal-
matlankodni egy percznél.

— Jól van hát — végé Eliz, — várj itt
a folyosón addig, mig én be megyek. Van ott
gyertya?

— Igenis van.
— Ugy hát azonnal megyek.

E szavakkal Eliz bement a társasághoz,
hogy kimentse távollétét; megkérte Charter-
né, hogy néhány pillanatig helyettesítse őt
a zongoránál, s azután a folyosón keresztül
azon szobába ment, hol az idegen ember
reá várt.

Ötödik fejezet.

A szobát halványan világította meg a
csöndes kandaló-tűz és egy gyertya, s ezek
szokott kipárolgásán kívül erős bagószag is
hatolt Denbighnéig, egyenesen a nagy karos
székbe, melyen egy bő vadász-öltönyt vi-
selő magas és izmos férfi ült nagy kényel-
mesen. Az asszonyság beléptekor fölkelt szé-
kéből a vendég, s amaz vöröses bronzszínű
arcot, mely olyan volt, mint egy szőr közé
esett husdarab, és munka-durvitotta, nap-
barnította, keztütyülen kezeit látott maga
előtt. Denbighné arra ösztönözte e paléro-
zatlan alak, hogy a küszöbnél ne menjen to-
vább; az idegent pedig meglepte a belépett
szép nő, kiben a hosszú fekete bársony ruha,
s nyakról és fülekről csüggyő drága érczelatt
alig ismert arra, a kit várt: egy falusi orvos
neje. Azonban összeszedte magát, udvarias
bókra hajtotta fejét, világossá tevén ez alk-
alommal, hogy nem oly faragatlan, minőnek
látszik, és kellemes hangon, minőt az ember
külsője után ítélve, nem igen várt volna tőle,
igy szólt:

— Bocsánat, asszonyom, sajnálnám, ha
alkalmatlan órában jöttem volna. El vagyok
készülvé a szomorú hirre, hogy Denbigh
urhoz nem lehet szerencsém.
— Nincs honn — válaszolt Denbighné,
állva, s izgatottságában az idegent is elfe-
ledve ülésel kínálni. — Sajnálom, ő Lon-
donban van, de holnapra haza várjuk, vagy
legfőlebb holnaputánra. Valami megbízása
van önnek?

— Köszönöm, nem. Azt hiszem, hogy
asszonyom épen ugy megmondhatja nekem,
a miért férjéhez fordultam: Clavering kapi-
tány címét s lakását.

Eliz rettenetesen megdöbbent. Első gon-
dolata az volt, hogy ez az idegen, valami ki-
magyarázhatlan okból, őt kizozni jött. Aztán
eszébe jutott, hogy talán mégis csak valami
miért barátja első férjének, ki nem tudja,
hogy Denbighné Clavering Herbert özvegye.
Hirtelen szegény futotta el, mintha valakit
szerecséltenné tett volna, s a ponton
állna, hogy fölfedeztessék. Teljes lelkéből
ohajtott az idegentől megszabadulni, s hogy
ezt elérje, egyetlen mondatba szedte össze
mondanivalóit.

— Nem tudja ön, hogy az Ametiszten
vont, mely most őt éve hajótörést szenved-
tett?

— Helyesen, ez az, a kit keresek. Midőn
Aucklandba kiindultam, említé előttem,
hogy Denbigh ur legjobb barátja, és ha va-

laha nem tudnám, hogy hol tartózkodik,
csak nála kérdezősködjem. Én Smith Jósias
vagyok, — bátorkodom remélni, hogy ne-
vem nem ismeretlen kegyed előtt.

Denbighné előtt csakugyan nem volt e
név ismeretlen, emlékezett, hogy a szegény
Herbert emlité egy levelében mint egy is-
merősét, ki az Ametiszten Uj-Zélandba volt
utazandó. Szégyent, fájdalmat, férje félté-
keny haragját, és visszas helyzetének ször-
nyű érzetét, — mindent háttérbe szorított
az a vágy, hogy ez alkalmat felhasználva,
kérdőzködjék azon embertől, ki első férjé-
vel, kevéssel annak halála előtt együtt volt.

— Oh igen, emlékszem ön nevére, —
mondá hirtelen — Ön az Ametiszten uta-
zott. Mikor szállt ki róla? Hiszen tudja nem-
de, hogy a hajó elveszett?

Most az idegenen volt a csodálkozás
sora.

— Ugy van, tönkre ment a nyomorult
hajó, mely már oly roncsolt volt, hogy kutyát
sem küldtem volna rajta tengerre, nem hogy
keresztyén lelket. Én Claveringgel a szige-
ten voltam, s mikor Uj-Zélandba értünk,
szétváltunk; azóta pedig soha sem hallottam
híret. Jó csillaga ugy akarta, hogy a posta-
gözös épen az nap induljon haza felé, amely
napon mi megérkeztünk, s ő a nélkül, hogy
csak új ruhát is tett volna, azonnal a posta-
gözösre ült. — De nekem ugy látszik — sza-
kálta félbe mosolygva önmagát Smith, —
hogy mi nem igen értjük egymást, hogy itt
valami félreértés van.

Honnét nyeri az emberi szív azon bámu-
latos erőt, melyet rendkívüli felindulások
alkalmával érzünk? Ki ne érezte volna azon
szibadást, mely ily pillanatokban lelkünket
elfogja, s mely szabadon enged cselekednünk,
de elfojtja bennünk ez idő alatt az érzés fá-
dalmát? Ily állapotban volt most Denbigh
Eliz is. Habár kétségtelen volt előtte, hogy
egy borzasztó felfedezés küszöbén áll: nem
érezett fájdalmat, de tovább játszott a szere-
pét, mint teszi az ember gyakran álmaiban,
mindent stoicus nyugalommal fogadva, s ön-
magát, mintegy másik személyt tárgyilago-
san szemlélve.

Kellemes hangja nyugodtabb és csende-
sebb volt, mint valaha, midőn mondá:

— Tessék helyet foglalni. Nem értem
önt egészen.

Ezután önmaga is leült, székét egészen
közel huzva az asztalhoz, mely őket elvá-
lasztá. Fejét ösztönözten kezére hajtá, be-
árnyékolván eképen arcát.

— Igy, most sziveskedjék nekem beszél-
ni önmagáról és Claveringről. Ön is ott volt
a hajótörést szenvedettek közt? Ugy-e bár
az mondta?

— Ugy látszik — gondolá magában
Smith, — az orvos nem sokat beszélt ne-
nek barátja ügyeiről, s nekem kell kielé-
tenem kíváncsiságát, ha Clavering címét
meg akarom tudni. — Ott bizony — foly-
tatá aztán hangosan, — borzasztó nap volt
az! Ne adja az isten, asszonyom, hogy ön va-
laha ily szörnyű eseményt lásson.

— Hallottam, hogy rémületes vihar volt.
— Oly rémületes, hogy nem is merem
egy hölgy előtt minden borzalmát elbeszélni.
A hajótörés után nem tudom hány órai há-
nyatás következett egy nyitott kiscsolnakon,
melyen Clavering és én, és még néhányan
voltunk kitéve a mérhetlen tenger dühének.
Felesleges volna e néhány óra szenvedését
elbeszelnem; a vége az volt, hogy a nagy
sötétségben egyenesen egy sziklán vittek
az örült hullámok; a csolnak egészen össze-
zúzatott, s mi a habokba estünk. Még most
is iszonyonnyal gondolok ez éjre! Én a sziklá-
ba kapaszkodtam, s minden pillanatban vár-
tam, hogy a víz ez atolsó menhelyemről is

lesodor. — Csak hajnal hasadtával láttam,
hogy kivülem még más is e sziklába kapas-
zkodva várja a halált. Clavering volt. — Töb-
bi társaink mind elvesztek. Egy hosszú szik-
lazátonyon voltunk, s rajta végig uszva,
értünk az abbal folyó szigetre, mely azon-
ban maga is csak egy kopár szikla volt. Nem
volt egyéb enni valónk, mint néhány kelle-
metlen izi tengeri állat, — de legalább ez-
zel fel tudtuk tartani testünket és lelkünket
több mint két évig.

Smith egy pillanatnyi szünetet tartott.
Az átellenében figyelő arczen egy vonás sem
mozdult, ajkairól egy hang sem csendült
meg.

— Végre — folytató Smith — egy uj-
zélandi hajó bukkant ránk, mely tengeri fő-
kát keresett. Uj-Zélandban, mint már elbe-
szélém, bucsut vettünk egymástól, s mig én
ott maradtam, Clavering Herbert haza in-
dult. Azóta semmit sem hallottam felőle. Ön
talán tud nekem valamit róla mondani asz-
szonyom?

— Nem! — felelé Eliz, — én mit sem
tudok felőle, s nem mondhatok önnek sem-
mit.

— Furcsa! Pedig Denbigh urnak okvet-
lenül kellett őt látnia, mióta haza jött. Tu-
dom bizonyosan, hogy egyenesen Angolor-
szágba utazott, s hírlapok utján tudom, hogy
a hajó, melyen utazott, januárius 14-kén ér-
kezett meg. Annak most lehet vagy há-
rom éve.

Januárius 14-ke! Három év előtt! Épen
az esküvő előtti nap! — Eliz azonban még
mindig mit sem látszott érezni. Egy kérdést
még kellett tennie.

— Nem tudok semmit felőle, — mondá,
s lassu, kimért hangja saját füleiben is ide-
genszerűleg hangzott. — De szabad-e egyre
kérnem? Hallottam, hogy Clavering neje
egy gyűrűt adott férjének, midőn az eluta-
zott. Nem tudná nekem megmondani, vajjon
Clavering megörízte-e a gyűrűt?

— Oh igen! Claveringnek egy igen ér-
tékes gyűrűje volt, s attól semmi esetben
nem tudott volna megválni. Azt hiszem,
inkább éhen halt volna, semhogy a gyűrűjét
eladja.

Hanem talán — mondá Smith, mintegy
rögtöni gondolat által megkapatva — talán
megtudja ön nekem mondani, hol találhat-
nám meg Claveringné, ha Clavering maga
nincs is Angolországban.

Egy rövid pillanatban Eliz a multnak
minden eredményét saját lelke elé idézte.
Visszaemlékezett az idegenre, kinek napbar-
nitotta arca, és vészedette külseje annyira
feltűnt a vén Izott előtt; maga előtt látta
férjének halvány, ijedt arcát az esküvő reg-
gelén; visszagondolt férje dühére, midőn a
gyűrűt megtalálta; eszébe jutottak férje be-
tegségének jelenete, izgatottsága, féltékeny
nyugalansága, s mindezek daczára egy pil-
lanatig sem sejtette a bűnösség azon sötét
mélységét, mely most rögtön felnyilva lábai
előtt tátongott. Most tudta már, hogy Her-
bert a második esküvője előtti napon érke-
zett Angolországba; hogy egyenesen haza
sietett, hogy régi barátja mellett nem akart
elhaladni a nélkül, hogy legalább egy pill-
anatra fel ne siessen hozzá, ha másért nem,
hát hogy holléte felől tudakozódjék; most
már felfogta a történeteket egész borzasztó
valóságukban.

Midőn Smith újra szólai kezdett, Eliznek
ugy tetszett, mintha hangja egybevegyülne
a gyermekek távoli örömszavával, s két egy-
bevegyült hangot elfojtotta a tenger moraja
— azon tengeré, mely rémitőbb sors számá-
ra örítte meg a férfi életét, ki őt szerette, s
kit e szerelem sodort vészbe. Eliz még épen
elégg öntudattal birt arra, hogy érezze, mi-

szerint eszmélete kezdi elhagyni; hirtelen felkelt, összeszedte minden erejét, hogy a szobából távozhassék, de a küszöbnél a föld ingani kezdett lábai alatt, s a szerencsétlen nő eszméletlenül rogyott össze. (Folyt. köv.)

A jávor-gím.

Egy új tagja a ma kihalófélben levő családnak, melynek két legrespectáltabb egyéniségét: az orszarut és nilusi lovat bemutattuk már e lapok hasábjain.

Valóban annak, ki ahoz áll közel, hogy örökre búcsút vegyen az árnyékvilágtól, nem igen lehet valami jó kedve.

Podig a jávor-gímre is e sors várakozik. Nincs itt öneki már inyére semmi. Az erdő többé nem oly vad, s buja növényű, a fák heja nem oly vastag, jó rágós, s mindenképp felett nincs anynyi süppedék, mocsáros csapadék, mint még az ő fiatal korában.

hímnok nagy lapát alakú szarva a gímek sorába csatolja. Egy monstrum tehát, mely csak azon átváltozásnak hordja magán visszataszító jeleit, a mely által egy közös ősapától a lovak, ökrök és sertések most annyira eltérő alakja jött létre.

Általában mint külséjén, úgy belső hajlamain, életmódján is meglátszik, hogy a földön ő már az antiuariákhoz tartozik.

Melyik állatot ismerjük most, a melyeknek kedve volna meglábolhatlan posványokra menni, csupán hogy ott két hátulsó lábát maga alá huzva — mint az eb, midőn a tűz mellett szalonát süítő gazdáját szemléli, gondolkodva a végzet megfoghatatlan utain, hogy miért nem ő sütheti a szalonát, — ott két első lábával kapaszkodják lépésről lépésre, de azért gyorsan tovább, s így farán szánkázik a lágy iszapon át.

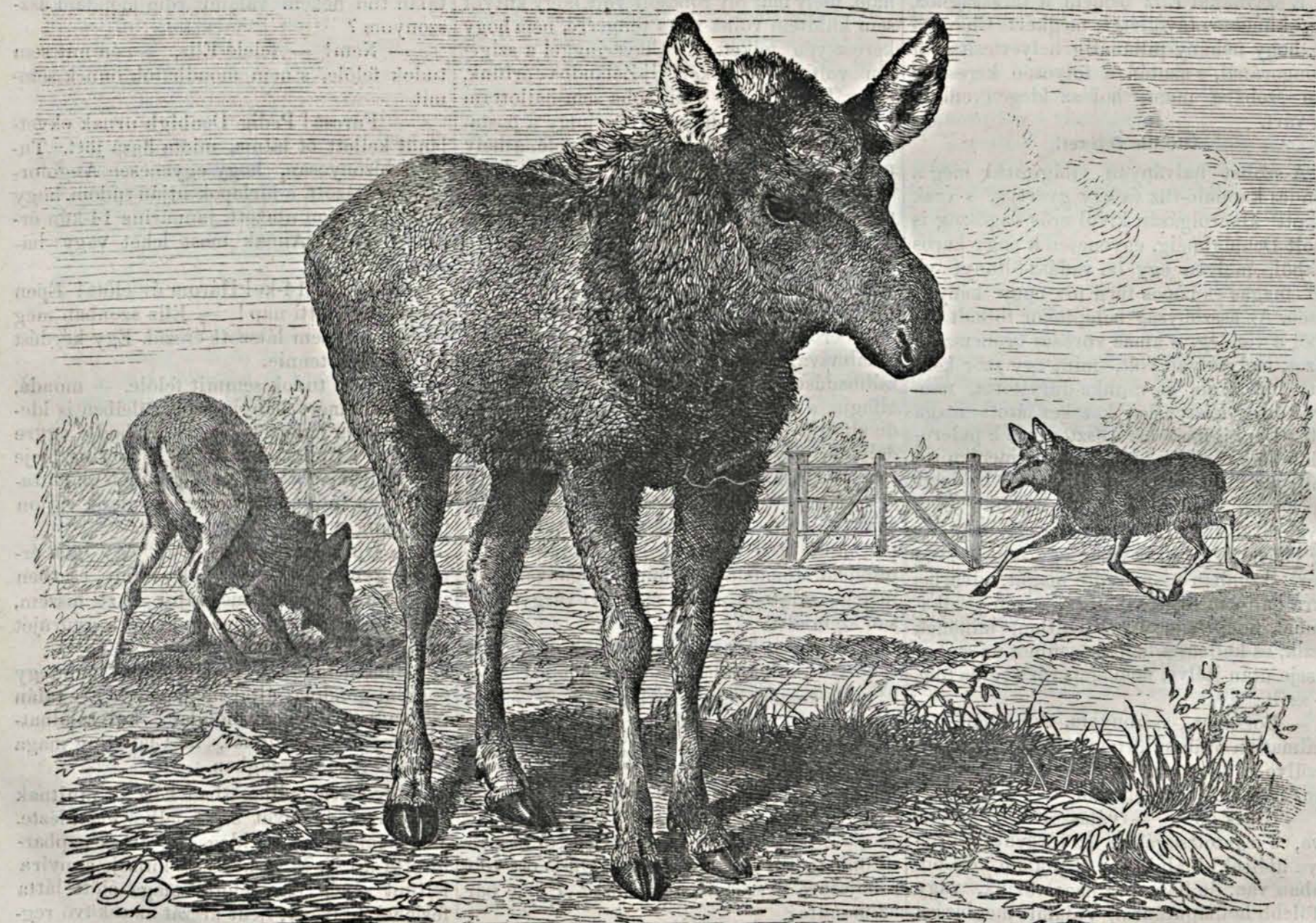
Vagy melyik ló vagy tehén rug most első lábával örömelebb, a helyett hogy a hátulsóval tenné azt? vagy melyik tudna most ezek közül naponként 50 mfőt is megfűteni, mint több író állítása szerint a iramgím kibirja azt, a miért Svédországban törvényt is hoztak rá, hogy iram-gímek-

jól emlékében él, s bár egyes nagy birtokosok védik is területükön ez állatot, — mégis pusztul az naponként, mintha már a szellő is ellenére volna, s valószínűleg nem fog a homo sapiens még egy második Amerikát fölfedezni, midőn az őgímnek ez európai utolsó sarja, minden védelem dacára is, rég felvette a „néhai“ nevet.

Nem lehet feltartóztatni a végzet rohanó kerekét. E.

A választások alatt.

Magyar ember különben sem ellensége a korcsmának. Munka-időben, mikor egész héten dolgozott, vágta a rendet vagy forgatta a barázdát, ha vasárnap délelőtt megadta istennek a mi az istend, vasárnap délután beül a falu korcsmájába s késő éjszaka veti haza vagy éppen világos viradta. Télen, ha nem olyan szorgos a munka, több időt is lehet szentelni a korcsmának, s kivált ha jó volt az esztendő, vagy ára van a kukoriczának meg az árpnak, a mi pénzcéket a zsidótól felszaphat szívesen juttat részt belőle a másik zsidónak, az

Jávor-gímek a kölni állatkertben.

Az idő, midőn a jávor-gímek faja virágkorát élte, régen elmúlt.

Hjah! a faj is, melyhez tartozunk, a korral ép úgy elvényül, mint magunk.

A jávor-gím egy időben egész Európában s így hazánkban is el volt terjedve. S ha élt volna már akkor a „Vadász- és Versenylapok“ szerkesztője, sok nemes mulatságot szolgáltatott volna neki a gímek e legnagyobbika; — most azonban Európának már csak északi mocsáros tájain található, s Galiciában is már 1760-ban lötték a legutolsó.

Az ő gímeknek, — melyek még akkor uralkodtak itten, midőn még nem foglalták el helyüket a fúrge gazellák, a köszáli zörgék és kedves őzikék, — ez Európában legutolsó tagja, a jávor-gím, az európai gímeknek legnagyobbika. Nagyságra általában a lóhoz hasonlítható, a mely hasonlatot még sörényes nyaka is nevel, de nagy füleinél fogva inkább a ló-család egy örökké gyűnyolt szerény tagjával, a számárral látszik rokonságra állani, a minthogy a kölni állatkertben a publikum rendszeren vadzsámárnak czimozgette a jávor állatot, — míg másfelől hasadt körmei, s mindenek felett a

ket szánhúzásra szoktatni nem szabad, mivel ezen a gonosztevők beérthetlentül elfuthatnának a büntető hatalom elől.

De még sok más sajátságából is fölismerhetni benne az ősvilági jellemet, mely miatt ő már oly kevéssé találja neki valónak a földön a mostani viszonyokat: ha hideg van, a sűrű örökzöld erdőkbe buvik, ha meleg van, kedvetlenül húzódik az árnyékba. Hosszúra nyúlt felső ajka miatt nehezen legelhetve a fűvet, inkább gallyak és fahéjak képezik főeledelét, de mivel a fák lehántásában nagy mester, ezért az erdőknek valódi pusztító szelleme, s így az embernek ellensége.

Ily gazdálkodás megjárta még akkor, mikor csak a vihar vágta az erdőt, de most, midőn egy fiatal sarjért két napig ül kalodában a tolvaj, ily eljárás megbecsülhetetlen bűn az ember szemében.

Ezért a emberben talált fő ellenségére itt is az ő-világ szülötte, s a sok szép ing, jó czérna, melyet beleiből és idegeiből készítenek s az izletes pecsenye, melyből egész disznótor-szerű tünneplét csapnak a szegény északi falvak lakói, ha egy 8—10 mázsás jávor-gímet ejtettek, még mindenkinek

Iezignek. Ha buja van a magyar embernek, vagy felbosszantotta valaki, csak a korcsmánban kell lemosni, s ha jó kedve van vagy jó vásárt csinált, ismét csak ott issza meg az áldomását. A juhász, ha beszámolt, korcsmánban önti le a porát; kivált Dömötörkor, bizony harmad napig is ott napol, hisz egy egész juhász-esztendő terhet vetette ki a nyakából: s a mesterember, vasárnapját még blau-montággal toldva meg, a korcsma vendége szintén.

Parasztember nem igen tart bort a maga házában, még ha terem is neki egy-két akó, eladja inkább, mert csapone nem tarthatja egész év alatt. Korcsmánban tartja a borát, boltban a dohánnyát, ott mindig megtalálja. Tudja isten, az az italféle jobban is esik a korcsmánban, mint odahaza. Magyar ember, már egyszer olyan a természete, nem igen lehet el a korcsma nélkül.

Jó alkalmunk lehetne itt a Vasárnapi Ujságban épületes vasárnapi predikációt tartani erről a themáról. Elmondhatnók, hogy hej, de sok ház békessége, de sok gazda négy ökre, s de sok becsületes legény becsülete csúszott le a garaton s ment

el a zsidó dupla krétájának olyan „nulla von nulla geht auf“ — féle számláján! De nem bántjuk most. A verokedésekről sem szólnunk, melyeknek rendes színhelye a korcsma s rendes ideje az ur napjának a vasárnapnak délutánja. Mindezt sokszor intőleg, fenytőleg, elmondták a papok, meg is írták jó könyvek, újságok, unos-untig. Haszná ugyan nem igen látszik hogy lett volna addig él.

A korcsma rendes mulató helye maradt a magyarnak, melyet egy hétig sem nélkülözhet. Hát még olyan izgalmas időben, midőn nemcsak a maga buját felejteti vagy munkája után szorakozni, hanem falu — vagy éppen országdolgát dönteni jár az ember a korcsmába; már mint az ilyen választások időben!

No bizony, az ilyen követválasztás, a melyet mostanában átélünk, csakugyan országvilágra szóló esemény! Sok ember füle dobja megcsendült bele, a mint innen-onnan a váratlan híreket meghallotta. E egy-egy kitünő derék ember, hogy bukkott meg s maradt irtózatossá kisebbségben holmi ismeretlen — vagy éppen oly ember mellett, a ki-

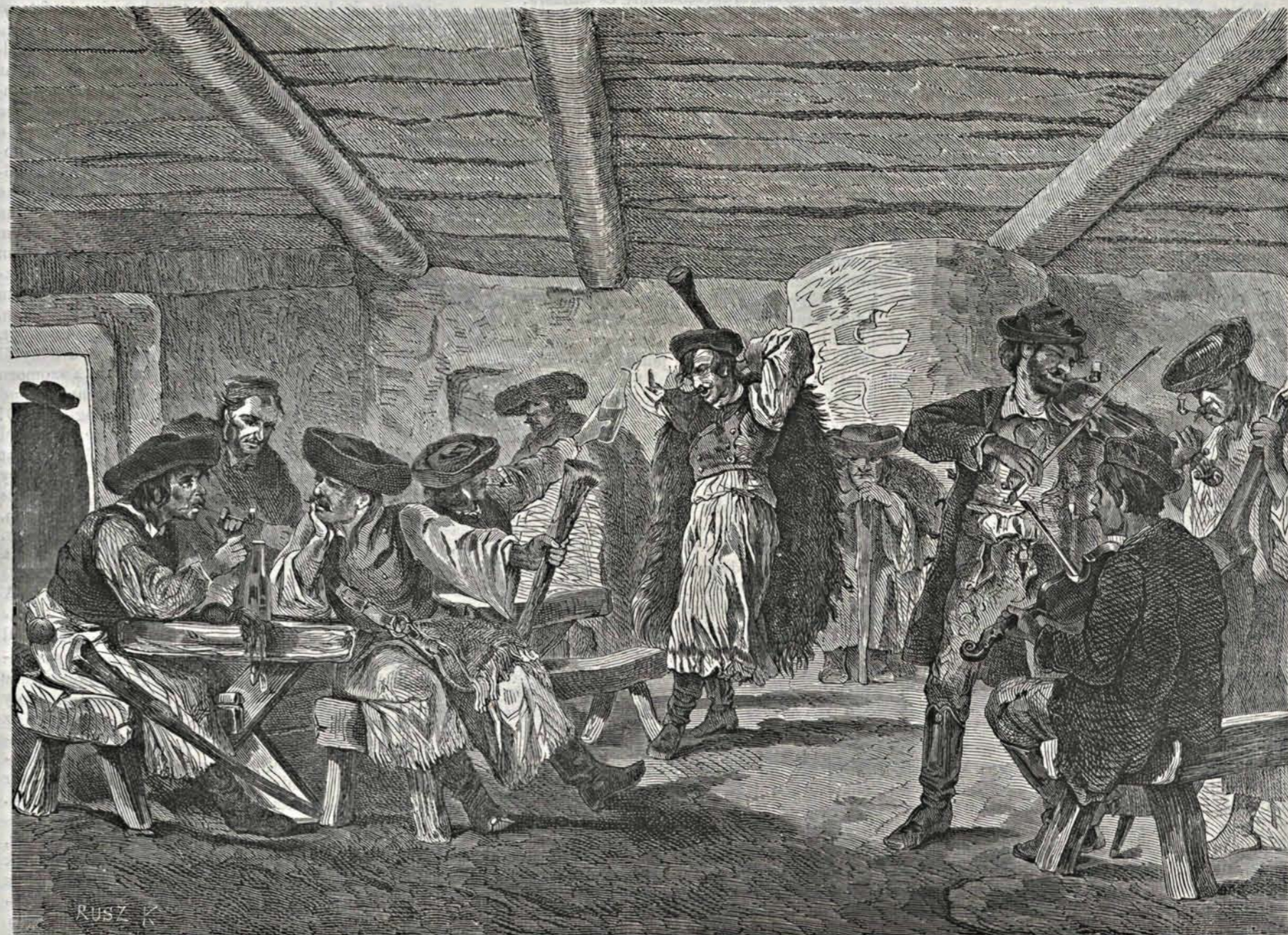
fér, csak ilyen, vagy amolyan tolla legyen s kiáltani tudja, hogy éljen ez a követjelölt, vagy amaz! De ha maga pénzére kell is, hogy igyék a becsületes választó polgár, azért nem lát szükségét, mert — kivált ha egy kicsit rátarti tudott lenni a kortesekkel szembe, teletömködték a kis lajblit zsebébe piros zsebű bankóval, „csak irassa be keed magát, aztán meg mivelünk szavazzik, érte keed!“ Ugy lesz. Magyar ember, a kinek megitta a borát, nem igen csalja meg azt. Ezen talán a titkos szavazás sem változtatna. Magyar ember, ha eladja is magát, azt gondolja: megtartja a becsület-szavát. Furcsa lélek ez a magyar ember.

Nem tudom, éppen kortesvilági képet mutat-e ez a korcsma belseje, a ki itt előtűnik van. Elég élénk, hogy az legyen. Ámbár a főalak, a kortes hiányzik belőle. Az a két öreg, ki az előtérben az asztalnál élénken beszélget, mintha csakugyan az ország dolgát döntene. Vagy legalább a falut. A közepén táncoló legény, nagy botjával feje fölött karikát csapva a levegőben, éppen úgy töltheti privát-passióját is, mint talán valamelyik jelölt

lekötte van. Mert mit ér magában véve a látás, ha az ember nem tudja kifejezni vágyait előszóval, ha nem hallja maga körül azt a zajt, mely az életnek jele. Lámpákkal ékesített sirtolt előttük a világ, melyben a siketnémák, mint élő kísértetek járnak-kélnék.

Nem csoda, ha irányokban a nemesen érző ombersziv szánalommal vegyes részvétet érez, és segítségül hívja a tudomást e holt eleveinek föltámasztására. Az ember ész csodákat mivel, s ma már a siketnémák is megtanulnak beszélni... a tudomány előtt megnyílnak értelmöknek elzárt kapui, s az értelemnek áldásaiban ők is részesülhetnek. A vakokat könnyebb tanítani. Értelmük fogékonyabb, ítélőhatóságuk élőbb, s a tapintás kifejezett érzéke némileg kárpótolja a látás hiányát, mint erről már a „Vasárnapi Ujság“ múlt évi folyamában „a világtalan a világban“ című értekezésben szólottunk.

Jelen cikkünk nagyon alkalomszerű. Folyó év febr. 28-án a nevelés szent ügyét szíven viselő közoktatási miniszter ur lelkes fölívást tesz közzé,

A korcsmánban. — (Frigyos vázlat a után.)

nek jobb volna, ha ismeretlen volna! Aztán hogy milyen eszközöket használtak, milyenféle pénz volt forgalomban a választási mozgalmak, a korteskedések alatt. Igen, igen, pénz is, betűszerinti értelemben is, mert hej, sok ezrekbe került soknak a megválasztása, innen is, tul is; de milyenféle pénz, képes értelemben is! Bizony az ámitások, igérettek, rágalmazások, hitegetések sok hamis pénze! Az ellenfél személye nem volt szent, sem becsülete, egy hónapig; azt moeskolni, sárral dobálni, arra mindent ráfogni, rákenni szabad, sőt kortes-érdem volt! aztán a miket a jelölt nem mondott nyíltan, csak a kortesek suttogták, hogy nem fizetünk adót, hogy az urak földjét felosztjuk, hogy az erdő közös lesz, hogy a király is ezt akarja, csak az urak állnak utjában, hogy a királyné — urambocsá, kimondani sem jó!

No, ilyen időben játszik még nagy szerepet a korcsma a magyar ember életében. Most egy óráig sem üres az ivóház, hétköznap sem, reggeltől estig, estétől reggelig. Hogy is volna! hisz akárhány korcsma van, a hol hétszáma ingyen bort mérnek, üző-futó betérhet s ihatik a mennyi bele

pénzére multhat. A muzikusok, összesen három szál, igen oda illenek a kortes-világba. A primás, a milyen animóval huzza, egész műlévezetet látszik találni saját játékaiban, s mintha csak azt sajnálná, hogy nincs olyan publikuma, mely kollőleg méltányolhatná, olyan igazi kortesvilági cigány, a kit akármelyik párt irigyelhet az ellenféltől. A sekundás csöndesebb legény. A brügös pedig úgy látszik, valóságos parasztemberből tévedt cigány. Sajátságos, de hovatovább mind gyakrabban előforduló aberrációja a magyar paraszti természetnek. Némely helyt már egész banda van magyar falusiakból.

Ilyen ez a korcsmai élet, így választások körül. Csakhogy ezuttal vége van; hároméves láz, a nemzet; rosszabb az egyes ember harmadnapos hideglelésénél!

A siketnémák között.

A legszomorubb sorsra vannak kárhoztatva azok, kik ugyan e világban élnek, de arról mégis alig tudnak valamit, mert a fül bezárva, az ajak

melyben az országban találtató siketnémák összerírására szólítja föl a községek előljáróit. S az ő kezdeményezése után bizvást remélhetjük, hogy a siketnémák eddig elhanyagolt nevelése, ezen szerencsétleneknek fölkarolása kevés idő múlva a külfölddel egyenvalóba állítand minket is.

Nem lesz talán érdektelen olvasóink előtt, ha ez alkalommal a németországi siketnéma-intézetekről néhány sorban megemlékezünk, s egy jeles külföldi lap ismertetését kivonatossan közöljük.

A németországi siketnéma intézetekben az arczjáték- s ujmutogatás ma már nem alkalmaztatik. A siketnéma tanuló társaihoz hangzó, habár egyhangu szavakkal beszél, s ezek a szavakat ajkairól olvassák le, s a pohárköszöntésre hangos „éljen!“ viszonznak. A látogató csaknem elfeledi, hogy siketnémák társaságában van. A némák ajka szavakra nyílnak meg, s beszédüket mindenki értheti. A kevéssé műveltek használják a mutogatást is, de a képzetebbek szóval fejezik ki eszméiket. A németországi siketnéma-intézetekben a tanítványok hat-hét évi tanulást után a népi iskolai ismeretekben eléggé jártasok, a szépírásban, rajzolás-

ban pedig gyakran kiváló ügyességet tanúsítanak. Minden siketnéma tanul beszélni, s némelyik oly tisztán ejti ki a szavakat, hogy a látogató tökéletesen kivetheti azok értelmét.

Közbevetőleg legyen mondvá, ennek magam is tanúja voltam. Berlinben időzsem alatt egy pár magyar barátommal elmentünk egy intézetbe. Az igazgató tanár vezetett bennünket a lak- és tantermekbe. Midőn már a legfelsőbb osztályok közé jutottunk, meglepett bennünket, hogy egy siketnéma reánk mutatva, így szól érthető hangkijetéssel „diese Herren sind aus Ungarn gekommen“ (ezon urak Magyarországból jöttek).

Nagyon természetes, hogy a felsőbb tudományokban a siketnémák közül csak kivételképpen válik ki egy-egy, azáltal, hogy az iskolai osztályok bevezése után megfosztott szorgalommal tanulmányoznak. Különösen két egyént emelhetünk ki, kik messze körben ismert nevet vívtak ki magoknak, Sleswigben Kruse és Liposében Teuscher siketnéma tanítók. E két született siketnéma oly fokára jutott el a miveltésnek, hogy most sorsosaikkal tanító gyűléseken, sőt Kruse a siketnémák számára tankönyveket is írt.

Teuscher kitűnő tanító volt. Oly gyorsan s pontosan olvasott az ajakról, s oly tisztán beszélt, hogy a vele társalgók közül sokan észre nem vették, hogy ezen egyén született siketnéma. A kézművekben rendkívül ügyességet fejtett ki, pusztán látásból megtanulta az asztaloságot, könyvkötést, szövést, rajzolás; ügyes testgyakorló, uszó, lovagló, s tekegázó volt. Ezenkívül neve az irodalomban is ismeretes lett.

A siketnéma-intézetekben a tanulók legnagyobb élvezete kis színművek előadásában áll. Teuscher tanítványai igen szépen tudták szerepeiket elmondani, úgy hogy a jelenlévő idegenek csudálkozással teltek el.

S mi által juthatnak el a siketnémák a siker ily fokára?

A kis szerencsétleneket könyvelt szemmel vizsgálják az intézetbe. Félelemmel bűnnek el a kicsinyek szülei háta megé, mert érzik, hogy most valami szokatlan dolog történik velük. Zokogás közt válik el a kis tanuló szüleitől, de csakhamar megszűnik aggodalma. Magához hasonló barátokra talál, a vidor játékok, a gyöngéd ápolás otthonossá teszik, s a játszásat nem sokára komoly tanulmány váltja föl.

Először csak mutogatással érteti meg magát, fejezi ki kívánságait. A mutogatás a kis siketnéma anyanyelve, mert már a szülei házánál bizonyos jeleket használt, s talált maga föl ohajai kifejezésére. Az intézetben pedig csakhamar az ottan használt jelbeszédet sajátítja el. A tanító is érti ezen jeleket, megneve a gyermek bizalmát, s mintegy behatol annak lelki világába. Majd elkezdődik a beszédtanítás is, először ugyan a hangadás képzése. Szem és tapintás helyettesíti a hallérzékét. A hang nem csak hallható, hanem egyszersmind látható is, mert az ajak mindenki hangnál másképpen mozog. Ha az a betűt vagy hangot hangoztat, másképpen áll ajakam, mintha í-t, vagy e-t mondok ki. Ezen alapon a szótágolás művésze. Egy tűkrőt hoznak elő, s ennek segítségével ismeretik meg vele a beszélő szerveket, melyekről eddig csak azt tudta, hogy ezen szervekkel enni lehet. Ezután a tanító megmutatja a gyermeknek, hogy miképpen igazítsa száját, hogy az a hangot adhassa ki, s míg a gyermek egyik kezét annak torkához, a maga kezét saját melléhez illeszti, az a betűt erősen hangoztatja. Az ekkor származott mozgásokra a gyermek szorgosan figyel, érzi a kiáramló légmenetet, a torokrezgést és mellmozgást. Látja, hogy a többiek is úgy tesznek, s azokat, a kik jól tudják, a tanító megcizírógatja. E jutalom őt is ösztönzi az utánzásra, próbálgatja, s elébb-utóbb sikerül neki az a hangot érthetően kiadni, miert aztán a tanító czukorsüteményvel jutalmazza meg. Bizony, néha nagy fáradságba kerül ez, s úgy a tanító, mint a gyermek hátartalan türelmet fejt ki. — Ez első nagy lépés után az o, u, au hangokra jön a sor. A nyelv olyformán fekszik, mint az a-nál, csak a szájnál kisebb; ezután a mássalhangzók következnek, b, d, f könnyen megy, de az s, és különösen az r, mint szintén az orrhangok nagyobb bajjal járnak. Legnehezebb az e és í hang.

Ha egyik hanggal nehezen boldogul, a tanító másikat vesz elő, s mellékutakon vagy esetlegesen kerül céljához. Az első tagolás legnehezebb, mert a kis siketnéma még csak nem is képzele, hogy mire való mindez, mindaddig míg az első egyszerű szavakat he nem tanulja, ekkor ébred szívében az érdeklődés, s minden új szót örömmel üdvözöl. A tagolással együtt megy az olvasás és írás, s a kis tanítvány legelőször a kézírását tanulja meg.

Mihogy a siketnémának, hogy a hangokat egymástól megkülönböztesse, a száj mozgásaira kell ügyelnie; a hangokat legelőször is az ajakról olvassa le, épen úgy mint mikor mi a betűket a falú táblákról vagy a könyvből olvassuk ki. — Az ajk és száj mozgásáról való olvasás nehéz művészetét kell nekie elsajátítania, mert a hallók értik az ő beszédét, ő azonban a szavakat ajakról olvassa le, mert ő nem hallhatja, mit mások beszélnek.

Lassankint haladnak előre. — Megismertetik velük a legegyszerűbb fogalom-s tulajdonneveket, melyekből kicsiny mondatokat képeznek. A tárgyak viszonyait szavakba öltöztetik, megtanulják a községesebb kötszavakat és ígéseket, s ezáltal képesítettek a tárgyakat körülmenyesen is leírni. Ezután olvasó könyvet vesznek kézbe, fennhangon olvasnak, mint a halló gyermekek; a kihagyott leckeztől fölkerdezik, s a mint a gyermek fogalmi köre szélesedik, a mutogatás mindinkább háttérbe szorul, s a felsőbb osztályban egészen eltűnik, s a szó alkotja teljesen a képzés alapját, mely különféle ágakra terjed ki. A tanítványok taníttatnak, épen úgy mint az elmi iskolában, a számolásra, természettanra, történelemre és vallásra.

A német siketnéma-intézetekben alkalmazott tanmódszert behozták már Németalföldön is; Franciaországban még a jelképes beszéd és írás használtatik, míg Angliában a német tanmódszert kezd érvényre emeltetni.

Válóban, ha már a siketnémák összejárása elkezdett, ha a kormányzat szándéka e szerencsétlenek fölkarolása, óhajandó lenne az is, hogy a magyarhoni siketnéma-intézetben az üdvös tanmód léptetessék életbe, mert a mutogatás és írás csak félbeszéd, s a tanuló az intézetből eltávózása után, ha nincs módjában magát gyakorolnia, az eszmék homályos zürzavarában téved el, a mint arról személyesen meggyőződtem.

Egy T... Béla nevű siketnéma, miután két évig tanult a váci intézetben, mint kész eszmadia került vissza szüleihez. Hülének nem mondhatjuk, inkább irigység képezi jelleme árnyoldalát. Mutogatással beszél, s írást használt eszméi, vágyai nyilvánítására. Írása szép, de írállya, mondatszerkezete elárulja, hogy talán még az intézetben is az utolsó közt lehetett.

Az ifju huszonkét, huszonhárom éves, mostoha atyjánál dolgozik, s mostanában fölébredt benne a függetlenség érzete, maga ura akart lenni, s hogy egyedül ne legyen, erőnek erejével meg akart házasodni. A lelkéhez és főbíróhoz naponként ellátogatott folyamodványait. Elvégre a főbíró kihallgatást rendelt el ügyében, melynek lefolyását s eredményét szóról szóra leírom, hogy fogalmunk lehessen zavart eszméiről:

„Hivatalos jelentése... A... városi jegyzőnek T... Béla siketnéma panasza felett tett kihallgatási jegyzőkönyv betervezése tárgyában: „1. kérdés: Akar házasodni, kit akar elvenni, és mi a neve?

„Felelet: Volt, megholt az atya, a testvér a csizmadia, mi kap sem ad házasság, T... Béla csizmadia a B... Juliánna nem kap azt mond B... Borbála azt mond a T... Béla kedves az házasság megmarad csizmadia.”

Látvány, hogy a szerencsétlen azt akarja kifejezni, hogy mostoha atya nem akar bevezetni házasságába, holott a leány nem ellenkezik, mert ő azután is csizmadia maradna. De minden sorában mennyi zavar. Hogy pedig ez ifju nem bárgyu, bizonyítja azon tény, miszerint az intézetben tanult helyesírás ellen alig vét egyszer-kétszer.

„2-dik kérdés: B... B... szereti-e Bélát? „Felelet: Minék azt mond hátt.

„3-dik kérdés: A mostoha atya nem akarja, és miért nem?

„Felelet: Miért a Béla megmarad a varga dolgoz nem lehet, mostoha rozsz mögött. — És így tovább mindentit zavart eszemenete tünik ki, s az esküvősről, mint szintén a lakadalomról így gondolkodik: „ezen a Béla a férjet a leány a templomban, a pap a néma és leány előtt meghallgat, a kevés bor itta a barátom.”

Ehhez nem kell sok magyarázat. A tanmódszer is gyökeres reformot igényel, s üdvözöljük a siketnéma szótár készítőjét. K. T. K.

Adalékok a Martinovics-pörhöz.

V.

Óz Pál utolsó levele.

A nagykörsi ref. lyceum kézirat gyűjteményében, a Martinovics-féle összeesküvésre vonatkozó irományok csomagjában, őriztetik

Óz Pálnak egy sajátkezűleg írott levele. Ő, mint tudva van, 1795. máj. 16. a királyi táblán, máj. 19-én a hétszemélyes táblán ítéltetett halálra. Kivégeztetett Budán jun. 3-án, a véremezőn. Érdekesnek tartjuk a tisztá kedlű nemes ifju e bécsei hagyományát, Szilágyi Sándor közlése után, megismertetni olvasóinkkal:

Édes Drága Gartner Uram és Gartnerné Asszonyom! Elvégeztem, változhatatlanul elvégeztem a Mennyei Örök Tanácsban, hogy az életet holnap elveződjön. Tudom, hogy megmondhatatlan szomorú indulatokat fog ezen levél gerjeszteni az Úr s az Asszony és egész szerelmos háza népe szívében, mert számtalanszor tapasztaltam, hogy szeretek, hogy igazán szeretek az Úr és az Asszony minden hozzátartozóval. Ó! vajha megbizonyíthatam volna, hogy érzem, mivel tartozom jól tevőimnek. De ha ez életben ezt nem tekelekedhetem, az ég Isten előtt nem sokára megjelentvén, áldani fogom neveket az Urnak s az Asszonyoknak és az egész háza népének. Fizesse meg a Jó Isten minden jó tetteket, jutalmaztassa meg ezerszer házaikat; virágoztassa meg a legkésőbb maradáiban is. Engedjenek meg édes Lelkeim, engedjenek az Isten szerelmére kérem, ha valaha csak legkisebbsel is megértétek. Szánynak, mert bizony szánakodásra méltó szeretetlen vagyok, imádkozzank. Ó! imádkozzank, hogy a Jó Isten engemet utolsó szörnyű szempillantásomban erősítsen és bátorítsan. Az igazaknak a könyörgése, azt mondja az Írás, fogantoss, Ó! vajha csak egy szót, csak egy szót szólhatam volna utollyára ahoz a kedves háznál, mely nekem mintegy tulajdonom volt, melyhez én csak nem fiú tartoztam. El kellett válnunk, de csak ez életben, ama jobb életben, ama javódásban hiszem megismerjük, megtaláljuk egymást. Tsokolom, meleg tsokokkal tsokolom az Urat, az Asszonyt, Imrét, Lisit, s mind egytől egyig kitsinytől fogva nagyig Julisnak adják tudtára a szomorú történetemet. — Ó! kedves név előttem, mely mind a halálig gerjedez szívémben. Boldogítsad Ó! Isten ezt a jó Lelket, boldogítsad szerelmesivel együtt. Ó! adta volna az Isten, tsak én és jómát akará Lélekenk javaslát követvén Pestről, vagy Budáról elmentem volna! De már meg van, nints mód a szabadulásban. Tsak arra van szükségem, hogy bátran mehessen elejébe a szörnyű halálnak. Írják meg Jóskának is, el hiszem ő is meg fogja siratni esetét szomorú barátjúnak. Köszöntöm, s tisztelem minden ösemerőseimet, jó akaróimat. A Jó Isten tegyen velek jót a hozzám való jóvoltokért. Vigasztalják mindazonáltal magokat mind az Úr, mind ház népe. Gondolják, hogy a szerencsétlen Öznek így kellett meg halni, hogy lenne másoknak példa. Én szívből kívánom, hogy legyen halálom másoknak hasznára. Szerettem az életemet, szerettem volna azt megtartani, de másképp esett. Nyugodjunk meg az Isten bölts akaratyában. Mindnyájunknak meg kell egyszer halnunk, a kik életben maradnak, utánuk jönnek. De mentsem meg az Isten mindent az illeténi haláltul. Nem irhatok többet, a fájás fogja el szívemet, élylenek boldogul az Úr Isten gondviselésének őrző szárnyai között. Úgy óhajtja az Urnak és az Asszonynak, Budán 2-dik Júnusban 1795. szerencsétlen halálra menendő szolgálója Óz Pál.

A moly.

A kártékony hernyócskák rombolásait gyapjú- és szücs-ruhaneműinkben alig van ki ne ismerné, s bosszankodva ne tapasztalta volna, a nélkül azonban hogy magát az állatokat, ennek szokásait, fejlődését és életfolyamatát közelebbi figyelemre méltatva: oly eszközök és módokról gondolkodott volna, melyeknek utmutatása szerint, a legkevésbé fáradsággal s legbiztosabban szabadulhatunk meg azon tetemes rombolásoktól, melyeket legdrágább ruhaneműinknek ezen pusztá szemmel sokszor alig fölfedezhető állatkaik falánkáságától s őnfajuk feltartási ösztönetől; szenvedniük kell.

Ez alkalommal ezikem tárgyául a molyok természetrajzi élete levén kitévze: szabadon szorosán e mellett maradjon; úgy hiszem, lesznek benne vonások, melyek érdeklődést ébreszteni képesek.

Az életpékeknek, melyekhez a molyok tartoznak, legalább öt különböző fajuk van. Szokásban és gazdálkodásban egymáshoz mindnyájan tökéletesen hasonlítanak; mindannyiuk hernyói ugyanis állati állományokból, mint prém, gyapju, selyem,

bőr s (mi a természetvizsgálókra föltötte kellemetlen) a gyűjteményekben őrzött emlősök és madarak szőre- és tollából táplálkoznak. A „tinéá-k (ragó-rovarok) közös családjához tartoznak. A molyok meg szárnyas állapotukban is oly kicsinyek s oly alkotásuk, hogy a legparányibb lyukon s alig észrevehető nyílásokon, könnyű szerrel keresztül hatolhatnak. Fölötté nehez tehát őket bármi jól záródó s nyílástalan szekrényekkel a ruhákhoz férhetéstől visszatartoztatni. Ha nyílást nem találunk, át bujnak a kulcslyukon, s bent levén egyszerű, nem könnyű többé eltávolítani, mivel fölötté fűrgék s szemekink elől roppant gyorsasággal eltűnnek. Molyfer azt hiszi, hogy a régieknek valami eszköz vagy szer birtokában kellett lenniük, miknek használatba vételével ruháikat a molyok pusztításaitól igen ügyesen meg tudták óvni, mivel (a hagyomány szerint) Servius Tullius ruhái 500 évnél tovább, egész Séjanus haláláig, teljes épségben megőriztetek. Utána névze ezen dologról Pinus-nak, a titok megfejtését abban találjuk, hogy oly ruhák, melyek sirtokoltakban lévő koporsókra terítettek, a molyok kártételéről tökéletesen mentve maradnak, valamint a skorpiótól egyszer megcsipett személyt soha többé sem méh, sem darázs, sem semmiféle mérgelesen szuró rovar meg csipi. Rhasis azt mondja, hogy kőrisbogarak akasztatván s föl szerte a házban, a molyok elmenekülnek — s hozzá teszi még, hogy a molyok semmiféle oly tárgyat meg nem értenek, mi „orszlánbőrbe“ van burkolva; Réaumur erre gyanosan jegyzi meg: „A szegény piocinyke rovarok valószerűleg félnek oly borzassal állattól.“ Sajnátsággal, hogy hasonló föltevések- és mesedolgozatok vannak telve még magoknál a természetvizsgálóknak képzeldősei is, míg a tudomány ezeket szét nem osztja.

Kámfór vagy terpentinfolyadék, avagy kén- és halványon (chlor) eszközölt füstölés pusztítólag hathat, s hat is a molyokra talán szárnyas állapotukban; legkevésbé sem ellenben a petróre s fölötté ritkán a hernyócskákra, mivel ezek sokkal hozzáférhetőlenebbül rejlenek a ruha szövetek selyem-, vagy gyapjuszála közt, mintsem más valami, mint melegég elérhető. S egyedül ez, t. i. a hű, jól alkalmazva, képes őket elűzni, vagy megölni. Bonnet mindemellett megjegyzí, hogy a terpentingőz, ha a hernyókhöz hozzáférhet, ezeket rángatózásba ejti s végre meg is öli.

Az anyarovar parányi petéit oly anyagokra, vagy mellé rakja, melyekről előre tudja, hogy kiképlendően kicsinyeknek, annak idejében, alkalmas táplálékul szolgálhatnak s különös, ösztönserző dologgal egy helyezi el s osztja szélyel, hogy mindenik számára majdan elegendő, kellő tör legyen. S a peték ezen szétszórtasága a hernyók rombolását sokkal károsabbakká teszi, mivel ezek így a ruha vagy ruha-anyagoknak több részét s több helyütt egyszerre támadják meg.

Mihelyt egy ezen családból tartozó hernyó a tojásból kikelt, azonnal észre vehetni, hogy legelső gondja nem más, mint a lehető legnagyobb gyorsasággal lakot építeni magának, mely rá névze úgy látszik a táplálkozásnál is fontosabb; mint minden, burkba rejtőve pusztító hernyó: ez sem eszik ugyanis mindaddig semmit, míg teste fedező takaró nélkül, a külső hatásoknak védtelenül van kitéve. Építésmódjuk azon többi hernyókéhoz hasonlít, melyek e célra idegen anyagot használnak. Az alapanyag önmagából kiválasztott, valami finom fonadékából áll; ebbe szővén be, ezel foglalván össze a kelme azon parányi részecekeit, melyekből aztán táplálékát nyeri. Bingley azt tartja, hogy a hernyócskák, miután testöket valami igen finom szövődéssel hálózták be: a posztón, vagy prémen a gyapju és szőrszállakat fogaikkal kellő hosszúságukra metszik s ezeket, egyiket a másik után kitűnő ügyességgel, a testöket övedző fonam fonadék külsőre illesztgetik. Ezen állítás azonban nagyon téves, melynek nemcsak a ruhamolyok, de minden, östöntik körül óvo burkot képző hernyók eljárása tökéletesen ellene bizonyít. Egyszem épít ezek közül belülről kifelé; sőt inkább mindnyájan egyformán a külső rétegek elkészítésével kezdik munkájukat s azzal végzik, hogy a benső falakat a lehető legfinomabb anyaggal kibélelik.

Építkezéseik első alapelveitől kezdve — mondja egy kitűnő rovar-tudós — figyellemmel kísérvén ezen állatkaik eljárásait, következő eredmény megalkapításához juthattam. Nem régiben ugyanis egy „morma maura“-féle pillangó példánytól származott moly hernyócskát helyeztem el, zoldposztóval bevont íróasztalomon, hol ez az építéshez megkívántató alkalmas anyagot rögtön megtalálván, minden mozdulatait éber szemmel kísérvém. Fél napig járt-kelt, idestova, mielőtt munkáját meg-

kezdette volna, a nélkül azonban, hogy mozgásait, egyik helytől a másikhoz, a posztó meglehetősen hosszú gyapju szála által, ha csak oly mérvben is akadályoztatott volna, mint mi, ha magas fűben járnak s a nélkül hogy magának a szálak közt fogaival sima utmeneteket metszett volna ki. Igaz, egyetlenegy gyapju-szálszácskát sem metszett le mindaddig, míg az építkezés megkezdéséhez alkalmasnak tetsző helyét föl nem találta. Itt aztán megállapodván: egy gyapju-szálszácskát, s mennyire csak lehetséges vala, töben lenyirt; valószínűleg azért, hogy minél hosszabbhoz juthasson s ezt teste mellé, ezzel egy vonalban fektette. Azután nyirt másikat, s ezt az előbbi mellé azzal egyenközűleg helyezvén: a kettőt önmagából kiválasztott rendkívül finom szövő-szálszácsal összekötötte. S ezen eljárást így, ezen módon mindaddig folytatta, míg némi vastagságu burk-szövet nem jött létre, a kis takács bűmölés munkája után. A szövet terjedelmében is tovább-tovább vitetett, míg csak elegendőnek nem látszott arra, hogy a hernyócska testét már egészen befűdheti; testök szolgálván ugyanis miként más hernyóknál — eljárásai minden irányzataira névze, mérszer-és minta gyanánt. Nyugodtan szemlélvén a kis állatka működését: tisztán ki lehetett venni, hogy laka külső részeihez hosszabb és befelé folyton rövidobb gyapjuszálszácskát alkalmaz, a molyok elmenekülnek — s hozzá teszi még, hogy a molyok semmiféle oly tárgyat meg nem értenek, mi „orszlánbőrbe“ van burkolva; Réaumur erre gyanosan jegyzi meg: „A szegény piocinyke rovarok valószerűleg félnek oly borzassal állattól.“ Sajnátsággal, hogy hasonló föltevések- és mesedolgozatok vannak telve még magoknál a természetvizsgálóknak képzeldősei is, míg a tudomány ezeket szét nem osztja.

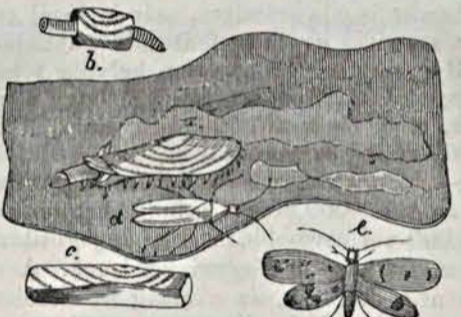
Kámfór vagy terpentinfolyadék, avagy kén- és halványon (chlor) eszközölt füstölés pusztítólag hathat, s hat is a molyokra talán szárnyas állapotukban; legkevésbé sem ellenben a petróre s fölötté ritkán a hernyócskákra, mivel ezek sokkal hozzáférhetőlenebbül rejlenek a ruha szövetek selyem-, vagy gyapjuszála közt, mintsem más valami, mint melegég elérhető. S egyedül ez, t. i. a hű, jól alkalmazva, képes őket elűzni, vagy megölni. Bonnet mindemellett megjegyzí, hogy a terpentingőz, ha a hernyókhöz hozzáférhet, ezeket rángatózásba ejti s végre meg is öli.

Az anyarovar parányi petéit oly anyagokra, vagy mellé rakja, melyekről előre tudja, hogy kiképlendően kicsinyeknek, annak idejében, alkalmas táplálékul szolgálhatnak s különös, ösztönserző dologgal egy helyezi el s osztja szélyel, hogy mindenik számára majdan elegendő, kellő tör legyen. S a peték ezen szétszórtasága a hernyók rombolását sokkal károsabbakká teszi, mivel ezek így a ruha vagy ruha-anyagoknak több részét s több helyütt egyszerre támadják meg.

Mihelyt egy ezen családból tartozó hernyó a tojásból kikelt, azonnal észre vehetni, hogy legelső gondja nem más, mint a lehető legnagyobb gyorsasággal lakot építeni magának, mely rá névze úgy látszik a táplálkozásnál is fontosabb; mint minden, burkba rejtőve pusztító hernyó: ez sem eszik ugyanis mindaddig semmit, míg teste fedező takaró nélkül, a külső hatásoknak védtelenül van kitéve. Építésmódjuk azon többi hernyókéhoz hasonlít, melyek e célra idegen anyagot használnak. Az alapanyag önmagából kiválasztott, valami finom fonadékából áll; ebbe szővén be, ezel foglalván össze a kelme azon parányi részecekeit, melyekből aztán táplálékát nyeri. Bingley azt tartja, hogy a hernyócskák, miután testöket valami igen finom szövődéssel hálózták be: a posztón, vagy prémen a gyapju és szőrszállakat fogaikkal kellő hosszúságukra metszik s ezeket, egyiket a másik után kitűnő ügyességgel, a testöket övedző fonam fonadék külsőre illesztgetik. Ezen állítás azonban nagyon téves, melynek nemcsak a ruhamolyok, de minden, östöntik körül óvo burkot képző hernyók eljárása tökéletesen ellene bizonyít. Egyszem épít ezek közül belülről kifelé; sőt inkább mindnyájan egyformán a külső rétegek elkészítésével kezdik munkájukat s azzal végzik, hogy a benső falakat a lehető legfinomabb anyaggal kibélelik.

lyéig. Legkülönösebb szeretettel viseltetnek azonban az élepkék finom, puha, selyem szárnyai iránt; míg ha oly kemény anyagszerhez jutnak, mint a pészma cinézér vagy a nyugat-indiai ászka, ropant nehezségekkel kell megküzdeniök, hogy ezek-jukat elérhossák. Bevégezvén a rovarka az építést, azonnal megkezdí pusztító táplálkozását a posztó és más közelében található állati anyagokból, — föltövé, hogy ezek szárazak s minden szírnemű állományoktól tiszták: mivel zsiros részt, mint Réaumur állítja, borzadván töle, soha meg sem érint. S valószínűleg ez az oka, miért szoktak egy darab fagygyugyertyát a ruhaneműek közé tenni, hogy azok a molyoktól megoltalmaztassanak. Építkezéseinkel a moly mindig a legegyszerűsabb s legszabadabb gyapju-, szőr-, vagy selyem-szállakat válogatja; táplálékainál ellenben a legközelebbi és legközelebbi részesíti kiváló előnyben — s hogy ily jó falatokhoz juthasson: mélyen berágya magát a különböző anyagok testét s a posztó és másnemű szövetek és prének nem élvezhető szálaít eldobja, melyeket, egészen alul, elmentezgetvén lehullat; minök következtében aztán a posztó, mintha tökéletesen elkopott volna, úgy néz ki. Ezen körülmény vezethette valószínűleg Bonnet-t azon gondolatra, mintha a molyok azért nyosegotnek le a szövetek, gyapju- és más szálaít, hogy maguknak járásra kényelmes utmeneteket képezzenek. Épen így, ezen alapon s méltán mondhatók azt is, hogy a juh és ökör nem szivesen jár a fű közt, hanem előbb azért eszi le, hogy magának, alkalmasint sétáihoz, csinos utakat készítsen.

Befejezésül az előadottakhoz néhány világosító ábrát csatolunk.

a) molyhernyó, lakburkában, mely már különböző színű anyagok hozzáoldása által tojásdad alakban megnagyobbitatott, a mint ékezik; b) lakburk, melynek két vége le van metszve; c) lakburk, mely a rovarka által, kibővítés végett, fűllásitott; d) e) molypillék, tökéletesen kifejlett állapotban. midőn már emni megszűntek s emélfogva többé kárt nem tesznek.

Velence galambjai.

Hajdan, valami 300 évvel ezelőtt, a velencei különböző testületnek, társulatoknak és czéheknek az a sajátságos szokás volt, hogy bizonyos ünnepekkel alkalmas a doge-nak gyűmölcsökkel, süteményekkel s más efféle ajándékokkal kedveskedtek. A többek között egyik egyházi közönség ajándéka mindig egy pár vadgalambból szokott állani. Történt pedig egy alkalommal, hogy ilyen galambrajt szerencsésb vala mint elődei, és kimenekült az őt fogva tartott kötélkekből. A kiszabadult galambok természetesen a helyett, hogy a doge magas kezéből konyhamestere kezé közé vándoroltak volna, kapták magokat a fűszállottak a szt. Márk-templom kupjára. A nép nem engedé, hogy a szökevényeket ismét befogják, mivel a széntség védelme alá rejtőzött galambokat is mintegy megszentelteknek tekintettek, s így szabadoknak kellett maradniok.

E nagyfelkűségben a doge sem akart hátramaradni és intézkedett, hogy a megszabadult szerelmos párocska utódaival egyetemben azontul a köztársaság költségen tápláltassék. A tanács e határozatot megerősítette, s így aztán a galambcsalád két-három század alatt nyüzsgő rajja, ropant nagy számu tarka néppé szaporodott.

A doge nagylelkű határozatát a nép meg is tartotta egészen a mult század végéig lelkiismeretesén, s a privilegizált galamboknak hivatalos uton mindennap egy szak búzát osztottak ki. Hanem a köztársaság roma dőlts s a kegyes alapítvány sok mással együtt harsánál semmivé lett. De a szárnnyas népesség megbecsülhetetlen szerencsésjére akkortájban egy jótékony lombardiai nő lakott Velenceben és töle mégis csak megkapták a mindennapi kenyereit, míg a jó asszony élt. A nemeszívű nő halála után védenézei árván maradtak.

A Bayozidiek galambjai felől Konstantinápolyban, melyek szt.-márki törzsrökonaktól teljes-séggel nincs mit irigylevőknek s a mecsét előcsar-

nokában fészkelnek és tápláltnak, épen ilyen roge kereng a nép nyelvén. A monda szerint azok is egy pár galambtól származtak, melyet Bajazet szultán egykor goldustól kapott ajándékba és azon meesetnek ajándékozott, mely az ő novét viseli. — Szt.-Pétervárot és Moszkvában, az oroszok a két szent városban a galambok, mint a szent lélek jelképei, hasonlóan köztiszteltet és becsülést tárgyai. Nem táplálják ugyan őket, de nem is eszik meg, mint másutt. Kedvük szerint fészkelhetnek minden házon s háborítatlanul nyüzsghetnek az utcákon, hol semmi más veszedelem nem fenyegeti őket, mint az, hogy szelidségök miatt gyakran a kocsik kerekét által zuzatnak szét. S. L.

Egyveleg.

© (A kivándorlás) Európa kikötőiből a múlt évben 240,523 főre ment. Ezekből Brémára esik 66,272 egység 189 hajón; Hamburgra 43,628 közvetlenül és 6422 közvetve (Hull-on és Liverpool-on keresztül); Antwerp-ra 4528, kikből 1528 közvetlenül, a többi az említett angol kikötőkön keresztül vándorolt ki; Liverpool-ra 119,673 kivándorló esik. Brémából 74 gőzös szállítá el őket; az utasszállító vitorlás hajók száma pedig 113-ra teszük.

© (Chicago város népessége.) Illinois államban (Észak-Amerika) 1868. július 1-jén 98,964 Amerikában születettből, 92,433 németből (denique a németnek csak mégis: ubi bene, ibi patria), 45,543 írbeli, 10,520 angolból és skótból, 10,992 skandináviából és 9144 másféle nemzetiséghez tartozó egyénekből állott. A város még alig van 25 éves, de a Nyugat többi városait, Cincinnati és Szt.-Louis-t is oda számítva, már is jóval túlszárnyalta s a világ egyik legfontosabb gabnapiacává lett. Ily gyorsan még egyetlen helység sem emelkedett föl soha; biztosan állítják, hogy a lakosok száma, mely most 267,596 főre megy, 1870-ben 300,000-re fog szaporodni.

— (A népek kihálnak.) Az Egyesült Államokban 4,000,000 négyt számláltak; most e szám 1,000,000-val kevesebb, mert egyenjogúsításuk óta csaknem láthatólag gyorsan kezdenek. A szabad néger nem dolgozik, az okosság és előrelátásban pedig igen korlátolt. Első törekvésük volt az házajukat odahagyni. Kiszámíták, hogy Dél-Karolinából 37,000 néger vándorolt át Mississippire és Texasba. De létszámuk apadásá nem halálesetek következménye, hanem megszűntek oly mérvben szaporodni, mint azelőtt, midőn érdekben forgott,

hogy a kis gyermekek a szükséges ápolásban részesíttessék. A gyenge anyai ösztön következtében a gyermek-gyilkosság rettentő mérvben kezdett dühöngeni s egy évvel azután, midőn Lincoln számukra, nagy és véres munka után, kivívta az egyenjogúságot, az emancipációt, a Mississippiszájaként horád hullámhátán a fekete csecsemők hulláit. Sőt már azon vidékeken is fogyni kezdenek, a hol még ma is nagy tömegekben léteznek. Az északi államok hidegebb éghajlata alatt a színes családok egy két generáció után a nélkül is kihálnak. — P. Gy.

© (Távirai összeköttetés Amerika és Ázsia között.) E gyakran fölvetett, de mindannyiszor eljuttatott tervet újabb föllevenítették. De most már a sodronyokat nem fűnt a magas északon akarják kifejteni a Behring-szoroson és az egykori Orosz-Amerikán keresztül, hanem egy tengeralatti hullalt fognak lerakni San-Francisco és Shanghai között.

© (A thea-kivétel) Kínából Európába 1868-ban több mint 130,000,000 fontra rugott.

** (Palmerston lord a házasságról.) Angliában a férjnek elhalt neje nővérével nem szabad házasságra lépni, s a parlamentben már évek óta számos kísérletet tettek, hogy e törvényt megszüntessék. A legjobb mód azonban, melylyel az utból fölmérült kérdést megoldani lehetne, egy ártatlan adomában van, melyet az elhunyt Palmerston lordról beszélnek. A lordot ugyanis megkérdezték egy alkalommal, mily véleménye van o tárgyáról; ő szokott mosolyával így válaszolt: „Ha valamely férj, ki oly szerencsés volt, hogy nejét eltemethette, oly bolond, hogy még egyszer meg akar nősilni, — ugy engedjék meg neki isten nevében, hogy legalább elhalt feleségének nővérét vehesse el, mert akkor csak egy anyós van a nyakán.“

© (Egy újmódi kigyó.) Tanundában, Dél-Ausztráliában, közelebből egy nő, ki egy magánosan fekvő házban látogatáson volt, éjféli fél gyöngye zajt vett észre, mintha valami a kéményből hullt volna le s nem kevésbé szörnyűkődött el, mikor egy meglehetősen nagy fekete kigyót vett észre egyik szék alatt kényelmesen nyújtózkodni. Segélykiáltására csakhamar szobája elé gyűlt az épület apraja, nagyja. Egy ur, kit felszólítottak, hogy a tolatkodót mörseire tanítsa, vonakodott, hogy neki nincsenek hosszú száru eszímái, a többi pedig se hosszú, se rövid száru sarukban nem volt rávehető, hogy lovaságasságát s hősiességét a megrettent nő előtt bebizonyítsa. Végre minden szem egy fiatal ember felé irányult, ki, minthogy

önkéntes katona volt, ugy szólvá kötelességének tartotta, hogy e feladat elől se hátráljon vissza. Mielőtt csatára indult volna, egy éktelen hosszú, hegyes végű pónával látta el magát. E házi lándzsával fölfegyverkezve, rettenthetetlen bátorsággal a szobába lépett, óvatosan egy székre állott és onnan a kigyóra borzasztó csapást intézett a pózna hegyes végével. Ugy látszik, hogy a csapás igen jól vala irányozva, mert az állat meg se mozdult többé. A sikertől neki bátorodva hősünk a fenevadat fegyvere végére szurta, s a mint így a gyertyavilág felé tartá, a körülálló arra a meglepő tapasztalatra jutottak, hogy a vélt szörnyeteg nem egyéb mint a nő — szédbomlott hajfonadék, mely éjnek idején a pipere asztalról véletlenül lefordulván, oly izonyu zavarnak és ijedelmeknek lón ártatlan okozója. A nő másnap a reggelinél czopf nélkül jelent meg.

© (Halgyöngy.) Burridge nevű dél-ausztráliai ültetvényes gazdag gyűjtemény kitűnő gyöngy birtokában van, melyek többnyire akkorak, mint egy borsözöm, színök elmosódott fehér és gömbalakúak. Azt állítja, hogy a déli parton bizonyos halnembem találta, de a melyet nem akar közelebbről megismertetni, hacsak titkát 1000 font sterlingért (10,000 frt. o. é.) valaki meg nem veszi.

— (A czél szentesíti az eszközöket.) ez gyakran használt jezsuita szabály, a nélkülük, hogy voltaképen eredetét tudták volna. Mauerbrecher bergzaberni plebánus ur végre kipuhította, hogy e kitételt legelőször Busenbaum jezsuita fejezte ki. Az illető munkának czíme: „Medulla theologiae moralis.“ és e mű VI. kötetének 3-fel fejezete alatt olvassuk: „Cum finis licitus, etiam media sunt licita.“ (Ha a czél meg van engedve, ugy meg vannak engedve az eszközök is.)

© (Vasutak Észak-Amerikában.) Az észak-amerikai Egyesült-Államok összes vasutainak hosszúsága 1867. decz. 31-én 54,325 angol mérföldnyi volt, és abból 38,005 állott nyitva a közforgalomnak és 16,320 volt munkálat alatt. Az összes költségek, a fölszerelést is oda számítva, 1,654,050,399 dollárra rugtak (1 dollár 2 frt. o. é.). Az egyes államok között Pennsylvania áll a többi élén 4192 mérföldnyi vasuttal, azután jön Ohio 3397, Illinois 3224, Uj-York 3182 és Indiana 2306 mérföld.

** (Bécs város vagyona) az utolsó leltározás szerint tesz ingatlanokban 13,727,261, ingóságokban 4,657,988 frt; összesen 18 és fél millió forint. Adóssága 5 és fél millió, s így tiszta vagyona 13 millió. Ezenkívül a közhelyek, hidak, vízvezeték, kertek stb. 20,310,000 forintnyi értéket képviselnek.

T Á R H Á Z.

A husvét Pesten.

Kiválólag szép idő kedvezett az idén husvét két napjának, mintha a föllegek körül figyelemmel lettek volna az emberek ünnepeire. Azelőtt, s még azután is közvetlenül borongó napok voltak; husvét két napja versenyzett egymással, hogy melyik legyen szebb. Föl is használta a főváros népe és a zöldben töltötte o napokat. Nem úgy zöldben, mintha igazán zöld volna már és fris lomb borítaná a fát, — aztért még várjunk egy kicsit, — hanem a fővárosi ember, ha kívül megy a városban mulatozni, azt mondja, hogy a zöldbe megy.

Mennyi vaj és mennyi sör elfogyott e napok alatt, uram isten! Igen, mert a zöldben vajjal és sörrel szokás vendégeskedni, ha vaczog is az ember foga a csipős északi szélről. Piros tojás, öntözködés, támasztási processiók, — ezek másutt is megvannak husvétkor; ezekről nem írok. Irok olyanokról, a mik csak Pesten vannak, másutt sehol.

Első a Gellért-hegy, tetején hálósípkaként a citadellával, annak ormán sárgafekete lobogóval. Hol van a Gellért-hegy Pesten kívül másutt?

Husvét másodnapján minden esztendőben boritva vannak a meredek hegy oldalai emberrel; azt mutatja az a legalább 13 kápolna is, a melyek a vérmező fölül fölmenő út hosszába vannak építve, ilyenkor fölvirágozva, lámpákkal ellátva. A Gellért-hegyre kimenni különben maga a kilátás is megérdemli, mert az messzterjedő és gyönyörű. Pest és Buda egészen, környékek is messze-messze, föl a nógrádi hegyekig, és keresztül a végtelen Rákoson, meg le a jezsuiták káposztá kertjén a Csepel-szigeten, — előtött fekszenek. Ha akkora ur volnék, mint a Gellért-hegy, palotát építtetnék rá magamnak, valahova a teteje felé; de csak akkor, mikor a citadella nem lesz már tetején, mert addig félnék, hogy a lezaryúségek ágyúbömböléstől egyszer csak beszakad a nagy

is többen, mint Jókait a mennyien éljenek megválasztása után. Fent a hegyen sorjába vannak sátorok vervo, étellel-itallal, pogácsával, kalácsal, sörrel, borral, rozsolissal. A kintornásoktól hemzseg a hegy; fölfogad egyet-egyét néhány tagból álló társaság, és „Uezu neki Beeskerek!“ ugy eltáncolnak mellette, mintha Patikárius Ferkó húzná. Jól teszik!

Van kutya-táncoltatás, majom-mutogatás, levelező ördög, s ki tudná, mennyi mindenféle mulatságos dolog. De legmulatságosabb a narancs- és tojásajátítás. A kiknek kedvük telik benne és pénzök van hozzá, azok a sátrak körül állanak; alantabb negyven-ötven öllel gyerek-csoport foglalja el a tért és lesi a mannáit. Felülről aztán kezdik hajigálni a narancsot és tojást, — közben narancs- és tojásajátítással gyepel kibélelve. A gyerekek hurráznak a fölrepülő fényesnek; szaladnak, taszigálódnak, tépelődnek érte; ha pedig csalódnak, lekiabálják. Az pompás mulatság. Kövel is dobják szegényeket néha; a mi hogy szokásossá vált: durva tréfa, abból látszik, hogy az idén a budai kapitányság fölkötéségül tette rendőrei elé, a kőhajítást meggátolni.

E nap voltaképen búcsúnaps napja a Gellérten; azt mutatja az a legalább 13 kápolna is, a melyek a vérmező fölül fölmenő út hosszába vannak építve, ilyenkor fölvirágozva, lámpákkal ellátva. A Gellért-hegyre kimenni különben maga a kilátás is megérdemli, mert az messzterjedő és gyönyörű. Pest és Buda egészen, környékek is messze-messze, föl a nógrádi hegyekig, és keresztül a végtelen Rákoson, meg le a jezsuiták káposztá kertjén a Csepel-szigeten, — előtött fekszenek. Ha akkora ur volnék, mint a Gellért-hegy, palotát építtetnék rá magamnak, valahova a teteje felé; de csak akkor, mikor a citadella nem lesz már tetején, mert addig félnék, hogy a lezaryúségek ágyúbömböléstől egyszer csak beszakad a nagy

hegy palotámmal és uri személyemmel együtt minthogy a sok meleg forrás át meg átvilágatta alapját.

A városrődben egy ment a multság, a hogy már tavaly is leirtam: Ringspiel, csolnakázás, villanyozás, czéllövés, táncolás, evés-ivás, heverés, sétálás stb.

Volt most husvétkor egy rögtönzött lövészverseny is, melyről, minthogy nem lehettem jelen a Gellértnél, — más lap után közlöm a mint következők:

A husvét másodnapj akadályverseny legalább is fél Pestet kicsalta a löportárak közelében elterülő új versenyterre. E versenynek az idő is különösen kedvezett, s a földhánysokat elfoglaló előkelő hölgyvilág, a festői ulvarok és a versenyterén szélében, hosszában fel és alá hullámzó ünnepi tömeg gyönyörű tavaszi képet nyújtottak. A versenyre 3 óra körül a királyné is megjelent, s a számára elkészített pavillont foglalta el, melyben Eötvös bárónővel s több delnővel, továbbá Andrásy Gyula és Szapary Géza gróffokkal társalgott. Ö Felséget, ki nehéz fekete selymruhát, kis fekete magyar kalapot kék fátolyát viselt, érkeztekor egy, mint távozta, a közönség lelkesülten megéljenzte. A verseny rendkívül érdekes volt. A bejelentett 9 ló közül 6 indult. Wenckheim-Czindery Béla b. „Parvá-“ja már az első akadálynál felbukott, s lovagját is maga alá temette, mindazáltal komolyabb következmények nélkül. Több ló a pályáról letért, vagy az akadály előtt megcsökönösödött, ugy hogy a pályát másodszor csak Szapary Iván gr. Coquette-je és Eszterházy Miklós gr. Sylph-je futotta meg. Elején Sylph vezetett, az akadályoknál azonban Coquette rendszeren utolérte versenyársát, s hosszú ideig együtt tartottak. Így közeltek a czél felé is, melynél végre a legnagyobb küzdést után Sylph Coquette-ot egy löhözszal előzte meg. Rendes tárcsairó.

Melléklet a Vasárnapi Ujság 14-ik számához 1869. apr. 4.

Irodalom és művészet.

** (Jogtudományi Szemle) fog megjelenni az Athenaeum kiadásában, melyet az igazságügyi miniszternek néhány tagja és bírák, ügyvédek, tanárok fognak írni. Még vannak nevezve: Cseregi Károly osztálytanácsos. Kautz Gyula egyetemi tanár, Ökröss Bálint osztálytanácsos, Pauler Tivadar egyetemi tanár, Szécher Mih. ügyvéd, Szilágyi Dezső igazságügyem. elnöki titkár, és Tóth Lőrincz miniszteri tanácsos, mint főmunkatársak. Hónaponként legalább két füzetben és hat iven, egész éven át legalább 72 ivon fog megjelenni e szemle. Ára egész évre 10 frt.

** (A magyar akademia apró kiadásai közt) következők jelentek meg legújabbban: 1. „A Nibelungen-ének keletkezéséről és gyanítható szerzőjéről.“ Irta Szász Károly. 2. „A Schwerdt-féle comparator módszer alkalmazása.“ Irta Kruspér István. 3. „A philosophiai módszerek akadályairól.“ Horváth Cyrill 2-dik közleménye. Egyenkint 15 kr.

** (Ráth Mórnál megjelent) az „Uj országgyűlési zsebkönyv“, használatul a képviselőkhöz és felsőlázi tagok számára. Magában foglalja I. a felsőlázi javított rendszabályait, II. a képviselőház új rendszabályait, III. a delegációk ügyrendét. — Ára kötve 1 frt 40 kr. Csupán a házszabályok fűzve 48 krajczár.

** (Megjelent) az „Erdészeti lapok“ szakközönye az idei folyamának III. füzete. Tartalom: A csererdőkről. Az államerdések kiképzése Poroszországban. A zöld oltás. A gyümölcsfák nyári trágyázása. Különbözők stb. — E hasznos folyóirat előfizetheti a szerkesztőségnél, Selmecezen, egy évre 5 forinttal.

** (Beküldettek szerkesztőségünkhez): 1. A jóvellemi, személyes kereseti és házadó reformja a magyar koronához tartozó országokban. Nézetek és javaslatok. Irta Keserics Károly magyar királyi pénzügyi titkár. Ára 50 kr. — 2. Székes-Fehérvár 1868-ban. Elnöki jelentés és szabad királyi város törvényhatósága működésének főbb mozzanatairól. A városi közgyűlés megbízásából írta és kiadta Drucker József, Székes-Fehérvár ez időbeni polgármestere.

** (Beküldett szerkesztőségünkhez): Emléklap IX. Pius pápa közelgő 50 éves papi jubileuma ünnepeire. A szépen kivitt kőrajzu arckép környezete díszesen aranyozott szinnyomat; alól Sz.-Péter temploma látszik. A műlap ára 1 tallér 10 ezüst garas. Kiadja Calow műkereskedése Kölnben.

** (Csinos olajnyomatú színes képek) jelentek meg Székely Bertalan az „Anyai őrszem“ című festményéről. Maga az eredeti festmény a párisi világkiállításban is ott volt, s ugyanegy lapon három epizodot ábrázol. Az első részen egy vízpartról kiálló törzson gondatlan gyermek lovagol; a háttérben a kereső anya látszik; a középső részen a gyermek már a vízbe hullt; míg a harmadik részen az anyát látjuk, a mint a vízből kiszabadított gyermekét koblere szoritja. — Az olajnyomás sikerült, s mind a színek, mind az alakok jól vannak visszaadva. Marasztani József rajzolta köre, s ugyancsak ő és Telopy Károly adták ki. Örülünk, hogy hazai festészeink jobb képeit ily másolatokban juttatják a nagy közönség kezébe.

** (Czetz munkája lengyel nyelven.) Czetz Jánosnak Bem Józseféről írott műve, mely közelebbről a német eredeti után magyar fordításban is megjelent, lengyelül már 1854-ben kiadották. E kiadás elején Bem arcképe, végül pedig Erdélynek szép és terjedelmes térképe van. Mi e nálunk ritka példányt Aigner váci-utcai könyvkereskedésében láttuk.

Közintézetek, egyletek.

— (A bécsi magyar egylet.) Bécsből veszszük a következő tudósítást: Az itt tartózkodó magyar iparos ifjaknak sikerült végre sok fáradozás után az annyiszor megkísérlött magyar egylet létesítése. Egyletünk mióta működését f. évi január 3-kán megkezdte, nagy haladást mutathat fel nagyszághoz aránylag, csupán önszegélyesből. Az egylet czélya: szellemi művelődés és társalkodás, valamint szűkebben és betegségekben levő egyleti tagok segélyezése stb. — A párisi magyar egyletnek azon hazafüi fölszólítását, melyről a „Vasárnapi Ujság“ 9-dik számában értesültünk, t. i. hogy fölker minden külföldi magyar egyletet kölcsönös levelezésre, örömmel fogadtuk, meg levén győződve, hogy csakis

szellemi összeköttetés által törekedhetünk egy czélra, habár különválna is, hogy ezáltal bizonyosságát adjuk hazánkban, hogy külföldön is vannak lelkes honfitai, kik szívükön hordják hazájuk iránti kötelességeiket. — Márczius 15-én ünnepet tartottunk az egylet helyiségében. — Szívesen tudjuk egyletünk helyiségét azokkal, kik egyletünket fölkeresni szándékoznak: Neubau, Spindlergasse 6. sz. — Talpas Nándor, alelnök; Nemes Kálmán, jegyző.

** (A Kisfaludy-társaságnál) kezd beállani a nyári holt idény. Ülései a tavaszi idők megkezdése óta rövidke és tárgy nélküliek, bár hallgatóságban s megjelenő tagokban még nem volna hiány, mint a nyári arányban szokott lenni. A márczius 31-iki ülésben Vadnai Károly olvasta, „Oh azok a bárók!“ című, közelebből merített tárgyú novelláját. Utána a titkár jelenté, hogy a véstői kaszinó (Békésmegeyében) a társaság alapítói sorába lépett. Végül Toldy Ferencz indítványára elhatározottak, hogy Szabó István görög anthologiaját a társaság — utóbb meghatározandó alakban s föltételek mellett — ki fogja adni.

** (A földhízelintézet) Csengery Antal indítványára és terve szerint hivatalnokai használatára egy pénzügytani kézikönyvtárt alapított és szervezte, melybe az o nembe tartozó jelesebb munkákat megszerzeték, s mely havonként az ujjában megjelenő munkákkal egészítetik ki. Ezzel ismét nyilvános könyvtáraink egy nevezetes hiányán van segítve.

** (A magyar írók segélyegylete) a szegedi főrabbi, Löw Lipót úrtól következő levelet kapott: „Tisztelt egyesület! Hivem hálás köszönettel elismerem az érdemeket, melyeket a magyar írók az előfizetelkelhárítása s az egyenjogúság előmozdítása tekintetében maguknak kivívtak, az ide csatolt 90 frt 60 krt a magyar írók segélyegylete oltárára szeretnék letenni. Fogadjá ezt el a tisztelt egylet. Ohajtván, hogy a magyar írók segélyegylete napról-napra sikeresebben virágozzék, megkülönböztetett tisztelettel maradtam. — Löw Lipót, főrabbi.“

** (A nemzeti színház igazgató tanácsa elnökének.) gr. Károlyi Györgynek a pénzügyminiszter legközelebb tudomására juttatta, hogy ő Felsőleg a husz évi adómentességet azon két házhelyre nézve, melyek a redouton felül a nemzeti színház javára ápril 2-án elárvereztetni fognak, kivételesen az 1871. évre is kiterjeszténi méltóztatott. Ennek következtében az adómentesség az ott épüendő házakra nézve is áll, ha 1871. év végéig készon lesznek.

** (A képcsarnok-alakító egylet) tőkeje jelenleg 22,633 frt 49 kr, melyet a közelebbi gyűlésen a kamatokból 23,000 frtra emelni elhatároztak. Barabás indítványára folytán az is határozatba ment, hogy jövőre albumokat fognak kiadni, a muzeumi becses ritkaságok rajzaival, s ezeket a részvényesek csekély ráfizetés mellett szerezhetik meg.

** (A Corvina-egylet) felszólítja a könyvtárosokat, biztosítási ügynököket, olvasóköröket, jegyzőket, néptanítókat, lelkeseket stb., hogy ha a társulatot állgynöki minőségben képviselni akarják, a sz. István birodalmának bármely területén, tudassák ezt a választmányal, Pesten hatvani-utca 16-ik szám. Az elfogadott ajánlatok az ápr. 11-ki közgyűlés után adatnak tudtal.

Egyház és iskola.

** (A kultuszminiszter) három fiatal festézt — Greguss János, Irányi Sándor és Kohányi Sándor urakat — kiküldi a nürnbergi akadémiára, hogy ott magukat rajztanárokká kiképezzék. Három éven át 600 frtot kapnak.

** (Magyarországi főurak által) a római pápának ajándékul nyújtandó kereszt nyilvános szemlére volt kitéve a napokban; értéke 13,000 fr.

** (Ruzsicska János és Dulánszky Ferdinánd) egyetemi tanár urak márcz. 29-ken utaztak el Zágrába, mint a pesti egyetem küldöttei, a zágrábi érsek, Haulik ő ementiajának átnyújtandók a felszázados hitudori diplomát.

** (Az országos tanár-egylet) f. hó 23-án és 24-én rendkívüli közgyűlést tartott Pesten. — Miután a közoktatási miniszter az egylet tiszteletbeli tagjává választotta, a gymnasiumok és lyceumoknak a közokt. miniszter által tervezett szervezési javaslata vitatottat meg. Erre nézve határozatra emeltetett: I. a különböző középiskolák szükségessége elismertetik, de a hol nem le-

hetséges gymnasiumot és reáliskolákat fentartani: ott reáliskola létesíttessék. 2. Czélszerűtlennek mondatik ki a gymnasiumokban, vagy reáliskolákban a kétféle irányra (humanitastikus és realitastikus) való szétágazás. 3. A gymnasium álljon 8 osztályból; egy fel- és egy algymnasiumból. 4. Bizottmány nevezetik ki egy memorandum készítésére. — Hasonlag bizottmányt küldetett ki egy másik memorandum készítésére a tanítók fizetésének fel-emelését illetőleg.

** (Számítalan névváltoztatás) törtévény, különösen a zsidóknál, a vallásügyi miniszterium rendeletet bocsátott ki, hogy a rabbinatusok szőlítassanak fel, miszerint tévedések elkerülése végett az ily névváltoztatásokat azonnal az anakönyvbe vezessék, mihielyt arra az illetők által fölkeretnek.

** (Az egy éves önkéntesek) vizsgájára ápril 15-én előkészítő tanfolyamot nyit, a logszakavatottabb polgári és katonai tanerők közreműködésével Mauritz Rezső, gym. tanár, kinél (Földu-nasor 12. sz., II. em., 27. ajtó) 12-től 3-ig bővebb felvilágosítást is nyerhetni.

** (Kun Bertalan superintendens) Miskolczról tudatja, hogy a tisztánimeni hely. hitv. egyház-kerület sárospataki nevelő s tápintézete 1867-ik iskolai év elején, szeptember hóban fog megnyitni; s felhívja azon szülöket, kik gyermekeiket ezen intézetbe kívánják beadni, hogy ez iránt f. hó május hó 15-ig nála jelentkezzenek. A superintendens ur az intézet programjával örömszt szolgál.

Ipar, gazdaság, kereskedés.

** (A vízvezetés munkálatai) gyorsan haladván előre, a Pest városi tanács ujra fel fogja szőlítani a háztulajdonosokat, hogy nyilatkozzanak, akarják-e, és mily mértékben házaikba vezetni a vizet. A mellék esövek lerakása ugyis most, midőn a fősövek rakattak, sokkal olcsóbbra jön mint később midőn a fősövek lerakása már befejeztetett. Azon háztulajdonosok, kik udvaraikban tűzoltásra szánt csövet akarnak alkalmazni, csak e csö költségeit tartoznak viselni, míg az oltásra használt víz ingyen adatik. Minden erre vonatkozó bejelentés a városi vízvezetési hivatalban teendő, (régí német színház épületében).

** (B. Kemény István) a párisi világtárlaton arany-éremmel kitüntetett csomborbi rindizlog kezd a külföld figyelmét is magára vonni: legközelebből egy drezdai borkereskedő 200 veder rindizlogét vette meg a t. bárónak, 1600 forintnyi jelentékeny összegért, tehát erdélyi kis vedrét 8 frton. Szép eredmény, annyival inkább, hogy még az is hozzátehető: az eladott mennyiség alig 1/4, holdnyi szőlőterületnek egy évi termése.

Közlekedés.

** (Gyorsvonatok Bécs és Bazias között.) Az államvaspálya gyorsvonatai, melyek télen csupán Pest és Bécs közt tartották fenn a közlekedést, ápr. 5-iktől kezdve hetenként kétszer Bécsből Baziasba és vissza fognak menni. Ezen vonatok Baziasban a Duna-gőzhajózási társulat személyszállító hajóival ugyanazon időben érkeznek meg, s így Bécs és Konstantinápoly között közvetlen összeköttetés jö létre; ezen vonatok Bécsből Baziasba minden hétfőn és pénteken, Baziasból Bécsbe minden kedden és szombaton fognak indulni.

** (Vasutervek) ismét bőveben mérülnek fel. A Ferdinánd császár északi vaspályatársaság engedélyért folyamodik, hogy Trencsintől melléki vonalt építsen Hradisch állomásig, s az erre vonatkozó előmunkálatok már készen vannak. — Egy francia tőkepenészekkel egyesült consortium pedig a lemberg-csernovitzi vasut egy alkalmas pontjáról összekötő vonalt tervez az magyar északkeleti hálózatán, mely a Pruth völgyén át Marmaros-Szigeten csatlakoznék a magyar pályához.

** (Az első magyar gőzhajózási társaság) lépéseket tett annak kieszközölésére, hogy hajót ezen-tal ne csak felel, hanem fölfelé Bécsig járhasanak.

Mi ujság?

** (Király ő Felsége) márcz. 30-án reggel három negyed ötkor érkezett Budára egészen egyedül; a várban báró Nopcsa főudvarmester, a polgármester és kapitány fogadták ő Felséget, ki néhány szót váltva velök, azonnal a királynéhoz sietett, hogy az ő és Maria-Valeria főhercegnő horgylétéről tudakozódjék.

** (Király 6 Felsége.) a ki hihetőleg a jövő hó végéig marad fővárosunkban, Toscana nbg. Andrassy gr., Wenckheim B. b. és Lichtenstein hg. kíséretében három napra Gödöllőre járdukt, a hol most tartanak a szalonka-vadászatok.

** (Magyar bál New-Yorkban.) New-Yorkban egy év előtt magyar nőgyűlést alakult, melynek eddig 75 tagja van; elnöke Mrs. Black Regina, elnöke Eisler tudor, pénztárnoka Illovszki uró és jegyzője Leidesdorff Adolf. Az egyület, mely máris jelentékeny mérvben gyakorolja a jótékonyt, márcz. 8-án alapítókéje rendezésére táncmulatságot rendezett az „Irving Hall”-ban. Anyagi tekintetben is oly kitűnően sikerült, hogy 5-600 dollár tiszta jövedelemmel gyarapítá az egyület vagyonát. A zene magyar darabokat játszott s a new-yorki nagyszámú magyarság ugyancsak rakta a családokat. A konyhat magyar szakácsné kezezte, s a borok a „Perzel és Stantich” pesti és new-yorki cézég magyar borai voltak. Természetesen, mind áldomás is.

** (Böszörményinek) állítólag sirmelkre a „M. Ujság” gyűjtést kezdett. A Böszörményi-családot még azon tragikus sors is érte, hogy László testvére, B. Éva, ki fivére halálát ágyához jött fel N.-Kállóba, Pesten megbetegedett, s a fogházban, hol fivére elhunyt, magyarázta márcz. 29-én jobblétre szenderült; 30 éves volt. Béke poraira!

** (Az Egyiptomban meghalt) ifjú gr. Almásy holttestét visszazáráltották hazájába, a család sírhelyére. — Naponként növekszik a gyamu, hogy a fiatal grófot rablási vágyból ölték meg Erfuban. Azon olasz, kivel a Nil utját megkezdte, mindennél roz hirben áll. A vizsgálat folyamotban van.

** (Ó-Kanisán) egy nő f. hó 19-dikén este szeretőjével férjét megfojtotta. Kanisán ép akkor választás volt, s a gyilkosok a holttestet az utcára akarták cipelni, hogy a gyilkosságot a választási izgalom között megtörténtnek állíthassák. Ezt azonban észrevették, s mindkettő nemcsak fogva van, de be is vallá a tettet.

** (Hamisbankok) Hamis egyforintosok keringnek a fővárosban. Ismertető jelök, hogy a sas a felső részen rozul van utánozva.

** (A budai házak) újra fognak számoztatni, néhány névtelen utca megkereszteltetik, s a házaszámok külvárosoktól különböző színű érczablákon lesznek alkalmazva.

** (Dr. Batizfalvy magán-gyógyintézete) ismét több szobával gyarapodott. A testgyógyító osztályban a gyógyítás, ápolás, szolgálat, élelmezés, ruhamosatás, sat. havonként 50 frtba kerül. Az ápoló osztályban, hol mindenki tetszés szerint bármely orvossal gyógyíthatatja magát, a lakásért 3-5 frt a díj naponként. Szegények ez árak felét fizetik. Az intézetben vannak fürdők, csinos kert, testgyakorda, könyvtár s különféle lapok. A hely csendes, levegője jó, s kivált annak, ki átutazóban betegszik meg, megbecsülhetlen intézet.

** (Sarolta császárné) egészségi állapota ismét rozszabra fordult. Az agyántalmak egyre vesélyesebbekké lesznek s azokivül láz emésztí erejét. Sokszor beszél Mexikóról, elmondja a benszültöket szokásait, leírja a legkisebb részletekig a városok festői fekvését; azután férjét hívja, mintha ez még életben lenne; azt hiszik, hogy bezárt szemek álomban beszél; gondolatnemet zavart. Étal megint csak a belga királyné rábeszélései következtében vesz magához; a királyné délelőtti 11 órától este 9-ig a betegnélt tartózkodik. Nehány hónapig úgy látszott, hogy egészsége egészen helyreállott. Szellemdus gyöngéd leveleket írt, himzett, a brabanti horcezet betegeskedése alatt gyöngőden ápolá s halála fellett igen szomorkodott. „Szegény gyermek” mondá „anyához megy; nem sokára rám jön a sor, hogy veletek egyesüljek.”

** (Richlandban.) Newyork államban f. évi februáriusban halt meg egy híres ember: Ericsson mérnök, ki a kaloricus gépezetnek és a monitornak feltalálója volt. Halálának oka egy marás volt, melyet néhány hó előtt egy veszett eb jettett rajta.

** (Horn Edét) Párisban vád alá helyezék, miután — mint egy Belleville-ben tartott gyűlékez elnöke — nem engedelmesebbé a rendőrbiztos azon parancsának, hogy a gyűlékez oszljék föl. Horn Párisban mint követjelölt lépett föl, s igen merész beszédet tartott. De ezáltal kikelte ellene, mondván, hogy 15 év előtt díosénekeket zengett a császárság tiszteletére, s most azért áll a néphez, mivel azt erősebbnek látja.

** (Némagyarítók.) Kandler Ede Kálnai-ra, Bochraty Péter Bátorfi-ra, Szlavicska János Korosi-ra, választották neveiket.

Megválasztott képviselők.

(Márcz. 23-31.)

Jobboldaliak: Deák Ferenc Pest-belváros. Wahrmann Mór Pest-Lipótváros. Szathmáry László Hevesm. Högyszéki Gyula Sopronm. Pásztélyi János Mórmarosm. Pap József és Buttyán László Kővárvidek. Urhazy György, b. Wesselényi József, Kuk Jenő Középszolnokm. Pap Zsigmond és Pap Elek Nászdóvdelek. Horváth János Felső-Fehérm. Kethely J. Dobokam. Gr. Bethlen Farkas Küküllöm. Gr. Bethlen János, Ugron Lázár Udvarhelyszék. Antalffy Károly Csíkszék. Eitel Frigyes, Zweier Frigyes Nagysinkszék. Benedek Gyula Fogaras. Barcsay Kálmán Hátszeg.

Baloldaliak: Csernátony Lajos Pest-Józsefváros. Jókai Mór Pest-Terézváros. Vidats János Pest-Ferencváros. Szilágyi Lajos Küküllöm. Thury Gergely Háromszék. Makrai László Hunyadm. Antonelli János Fogaras. Hrabás M. Máramarosm. Bogdy Sándor Csongrádm. Ragályi Gyula Borsodm. Hajdu Ignác, Pethes József Jász-Kunság. Tóth Kálmán Baja. Majoros István Zenta.

— (A képviselők választásának eredményét) egyik pesti napilap következőleg állítja egybe: Márczius végeig megválasztott 383 képviselő, ezek közül deákpartí 227, ellenzéki 156; a deákpartí képviselők száma tehát 71-gyel nagyobb, mint az ellenzékieké. A 156 ellenzéki közül a szélsőbalra több mint 50 tagot számítanak. A Deák-partát az 1869-ki választások alkalmával azon kerületekből, melyeket a mult országgyűlésen képviselt 65-öt veszített, ellenben 25 oly kerület nyert, mely baloldaliak által volt képviselve. A képviselőháznak össz. 141 uj tagja lesz.

Nemzeti színház.

Hétfő, márcz. 29. „Az erdő szépe.” Dráma 5 felv. Irta Feuillet Octave; ford. Feleki. Kedd, márcz. 30. „Atarcsos bál.” Opera 5 felv. Zenéjét szerz. Verdi. — Simon bucsufélépte. Szerda, márcz. 31. „A völgy útjoma.” Dráma 5 felv. Irta Barriere; ford. Feleki. Csütörtök, ápr. 1. „Borgia Lucretia.” Opera 3 felv. Zenéjét szerz. Donizetti. — (Ódry Lehel szerződött tag fölépte.)

Szerkesztői mondanivaló.

— K. S. „Értünk egygyet!” (sic!) a tanács jó; de mint költeményben kevés benne a költészet; száraz politikai vagy akár hazafini okoskodás nem kedves a muzsának. — E. Gy. Az árva leányban nemes érzelmek szólnak; de költői alakításnak nyomja nincs, s néhol a nyelv is prózává lapsol. A másik még gyöngébb; annak könnyednek, játékosnak kellene lenni; akarna is az lenni, de nem bírja azt a hangot, melyre itt épen szükség volna. — Debrezen. A. S. Komoly törekvés látezik a bekiültöttek. De a czél még messze van s magasán; az ut is meredek. Excelsior! — Körösbánya. N. Ó. A küldött képet s czikket felhasználjuk. — Holdmezővasarhely. K. L. A kérdézettről mi sem tudunk semmit. Mióta a lap kezünkön van, nem írt, sem a lappal semmi összeköttetésben nem áll. — T. levelezőnkől a lefolyt képviselőválasztásokról számos terjedelmes tudósítást vettünk. A mit csak lehet, legalább kivonatlat, közlünk a testvérelapban; mind s egész terjedelemben, ha napilap volnának, sem közölhetnők. Minden részre köszönetet mondunk s elnézést kérünk.

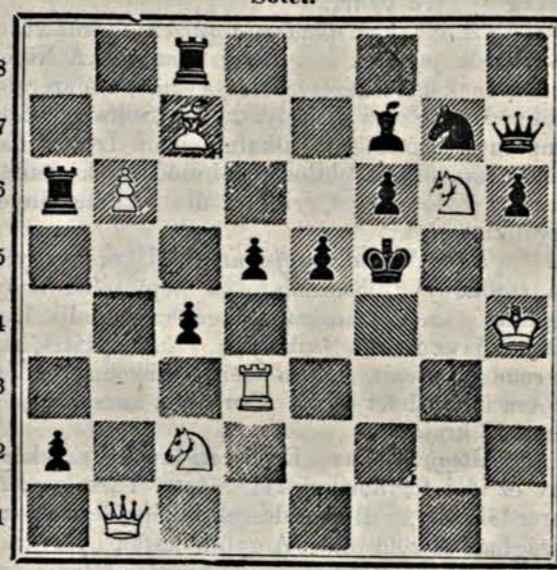
Eladó hírlapok.

A „Vasárnapi Ujság” 1854, 55, 56, 57, 58, 59, 60 és 61-dik évi folyamai keményen vászonba kötve, az 1862, 63

64, 65, 66 és 67-dik évi folyamok pedig kötetlen, de tiszta és hiánytalan állapotban; továbbá a „Prot. Egyházi és Isk. Lapok” 1858, 59, 60 és 61-dik évi folyamai keményen vászonba kötve, az 1862, 63, 64, 65, 66, 67 egészen, a 68-dik évi pedig utolsó félévi folyamok kötetlen de tiszta és hiánytalan minőségben. A „Hazi Kincstar” 1863, 64 és 65-dik évi folyamok; és végre a „Kozsoru” 1863 és 1864-dik évi folyamai tisztán és hiánytalanul. Ertekezhetni lehet levél által Sz. L. jegy alatt Ártádon, u. p. Bihar-M.-Keresztes.

SAKKJÁTÉK.

488-dik sz. f. — Bilov Lajostól (Párisban.) Sötét.

Világos indul s a 3-dik lépésre mattot mond.

A 483-dik számú feladvány megfejtése.

(Czenzhe Józseftől, Miskolczon.)

Világos. Sötét. Világos. a) Sötét. 1. Bb1-b4 Fe8-h3 1. .... Bb5-b4 2. He5-d3 Kc5-d4 2. Vh3-e6 tetszés 3. c4-b5: f matt. 3. V, vagy H ad mattot.

Helyesen fejtették meg: Veszprémben: Fülöp József. — Gésztén: Glesinger Zsigmond. — Londonban: Gorgias Viktor. — Cskdváron: Kling Iván. (A 482-ek is.) — Pétdcsán: Rádi György. — Karcsagon: Kacsó Lajos. — A pesti sakk-kör.

Folyó évi márczius hó végével az énegyedes előfizetéseke lejárván, áprilhó 1-től uj előfizetésre hívjuk fel a t. cz. olvasó közönséget.

Előfizetési feltételek:

A VASÁRNAPI UJSÁG

és Politikai Ujdonságokra együtt véve:

Évnyegyre (ápr.—jun.) . . . . . 2 ft. 50 kr.

Félévnyegyre (ápr.—zept.) . . . . . 5 „ „

Három negyednyegyre (ápr.—decz.) . . . . . 7 „ 50 „

A Vasárnapi Ujságra külön:

Évnyegyre (ápr.—jun.) . . . . . 1 ft. 50 kr.

A Politikai Ujdonságokra külön:

Évnyegyre (ápr.—jun.) . . . . . 1 ft. 25 kr.

A lapok folytatásosok küldhetése tekintetéből az előfizetések mielőbbi megtele tisztelettel keretük. A pénzlevelek csak bérmentesítve fogadhatnak el.

A Vasárn. Ujság és Polit. Ujdonságok kiadó-hivatala. (Pest, egyetem-utca 4-ik szám alatti.)

TARTALOM.

II. Rákóczi Ferenc születési háza (képpel). — A király leánya. — A Pap tava (folyt.). — A jávor-gím (képpel). — A választások alatt (képpel). — A siket-némák között. — Adalékok a Martinovics-pörhöz. — A moly (ábrával). — Velence galambja. — Egyveleg. — Tarház: A husvét Pesten. — Irodalom és művészet. — Közintézetek, egyletek. — Egyház és iskola. — Ipar, gazdaság, kereskedés. — Közlekedés. — Mi újság? — Megválasztott képviselők. — Nemzeti színház. — Szerkesztői mondanivaló. — Sakkjáték. — Heti-naptár.

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós. (L. magyar-utca 21. sz.)

HETI-NAPTÁR.

Table with columns for Hónap-és hetinap, Katholikus és protestans naptár, Görög-orosz naptár, Izraeliták naptára, Nap (hossza, kel, nyug.), Hold (hossza, kel, nyug.). Rows include Aprilis, 4 Vasár, 5 Hétfő, 6 Kedd, 7 Szerda, 8 Csüt., 9 Pént., 10 Szom.

Hold változásai. ● Ujhold 12-én reggel 3 óra 4 perczer.

HIRDETÉSEK.

Cs. kir. kiz. szabadalm. szoletkék FOGPAPIR alakjában

feltalálva, FÁCZÁNYI ÁRMIN, hites gyógyszerészétől P esten, 3 dob-utca 44-ik szám alatt.

Miután ezen uj és igen fontos találmány, valamint a legelső orvosi tekintélyek, ugy-szinte igen sok más előkelő egyének nyilatkozata szerint, mind birodalomban, mind pedig külföldön is, a kik vele számtalan kísérletet tettek, azon újabb időben legézszerűbb és a szenved emberiségre nézve legüdvösebb készítmény; és amely, valamint a legkitűnőbb a fogak és a foghús új tartására szolgáló és óvó fogszor, ugyszinte és pedig különösen még mint fogfájást és a meghűléstől eredő csuszos fejfájást is, biztosan és rögtön szüntető szer is legjobbnak bizonyult be; és pedig számtalanszor oly fényes sikerrel alkalmaztatott, hogy a legmakacsabb fejfájást ott is, a hol már más felmagasztalt szerek szolgálatról egészen lemondtak, egynéhány percznyi idő alatt végképen megszüntette. — Minek folytán ezen fogpapirt mindazoknak, a kik a fennmeltett bajokban szenvednek, és az olyanoktól gyorsan szabadulni akarnak, legjobb lelkiismerettel ajánlani lehet. — Mindazok pedig, a kik talán azon fogpapir jótékony hatásáról kétkelnek, felkereshetik bármely időtájjban is annak készítőjét lakásán, 3 dob-utca Réczi-féle ház 44. sz. Pesten, és mindegyik azonnal meg fog győződhetni, hogy a fogfájás egynéhány percz alatt csakugyan megszűnik, mely alkalommal azon fogpapir alkalmazása semmibe sem fog kerülni. — Ép ugy a szegények is azon fogpapirt a készítő lakásán ingyen kapják. — Miután a fogfájás gyakran rögtön is, és sokszor éjjel is előfordulni szokott, azért tanácsos volna minden családnak azon fogpapirt készletbe tartani. 430 (3-3)

Főraktár létezik: VARGA LAJOS urnál Pesten, József-ter 14. sz. a., ugyszinte kapható következő raktáros uraknál, valamint majdnem minden nagyobb bel- és külföldi gyógyszerertárban. Ára egy csomag 1 ft., félcsomag 50 kr., postával 10 kr-tal több, ismét előzők pedig illendő százalékban résztesünek. Raktárak meg folyvást állítanak fel.

- Pesten: Mohr L. Hatvani-utca. Molnár Ján. városháztér piaristák épületében. Moosch és Társa Dorotya és hatvani-utca 16. szám. Morgenstern Istv. nádor-utca 16. sz. Pfeiffer István uri-utca. Profuma egyetem-terén. Rakoczy B. újvilág- és hatvani-utca sarkán. Ritter E. Széchenyi sétány-utca 5. sz. Sárkány J. S. váci-utca. Schernhofer K. gyógyszer nagy Kristóffhoz váci-utca. Schneider G. Lipót-utca. Schwarz C. váci-utca 24. sz. Weisz Flór. zöldfa-utca. Szatupa Gy. gyógyszerész Szénatérén. Thalhammer A. és Társa Nádor-utca. Tóth J. országút Zrínyi mellett. Tóth J. hatvani-utca. Luzzsa M. kerepesi-utcon. Mészáros M. nádor-utca.

- Budán: Frumm István gyógyszer. Római császárhoz. Kurezenberger L. vaspálya melletti szállodába. Manks J. Tabán. Mieke József kapuczinusok-terén. Továbbá a következő magyarországi t. cz. ezekben, és hozzá kapcsolt részekben: Abrudbánya: Képes G. Fr. Adony: Paitais János. Arad: Ring K. gysz. Probst F. J. Scheffer Ad. gysz. Besz.-Bánya: Novák F. Th. Bécs: Weiss J. gyógyszerész. Bonyhád: Reich S. Brassó: Jekelius N. gysz. Bukarest (Oláhországba): Edl F. gysz., Theil J. gysz., Frank E. gysz., Kladi E. gysz., Rissdorfer C. gysz. Brünn: Bodendorfer utódjai és társa. B.-Csaba: Bienen B. Czegled: Iványos és Dely, Schilling M. Csongrád: Bányai A. Csorna: Kovács J. gysz. Debrezen: Boros F. gysz., dr. Rotsehnek Gy. gyógyszer., Póssert J. Gerdy és Haneg. D.-Földvár: Müller János gyógyszer., és Nadher P. Eger: Köllner Ign. gyógyszer. Polereczky Gy. Elek: Száll A. Eperjes: Holenia J. Esseg: Deszátly István. Eszék: Karajlovits M. gysz. Esztergom: Mayer S. gysz., Greff Gyula és Kollár Istv. Fehér-Templom: Bauer F. Felka: Adriányi R. Felső-Bánya: Csasz Ist. gy. F.-Berény: Poschewitz E. gysz. Göngyös: Koczianovichs József gyógyszer. Győr: Jerly A., Németh Gy. és Vlaszaty János. Grätz: Purgstolner J. gysz. H.-M. Varsárhely: Oblatt L. Högyszé: Rausz Istv. özevegy és fia. Iglo: Tirscher G. gyógyszer. Fentebb említett több raktárban kaphatók szintén azon híres mélt. Gombos B. ur által Pesten feltalált gyomorerősítő-ital is, egy üveg ára: 70 kr.

Tévedések

kikerülése tekintetéből a t. cz. vidéki közönség érdekében, s hogy hivatalnoknak bátran ellonállhassunk, kik a legnagyobb, egyedül s kizárólag a kiállításokon ezüst érmekek kiütöttet

FOGL E. pesti és bécsi es. kir. udvari szállítók

vászonruha-gyárának-árjegyzékét

utányomatni, s így a nyilvánosság elé bocsátani — nem általják, — szerencsének, sőt czélszerűnek tartjuk ujjolag leszállított árjegyzékünket azon megjegyzéssel közölni, — hogy csakis levélbeli megrendelések mindenemű vászonruhára, továbbá kész férfi-, női- s gyermek fehérhruha-neműekre főraktárainkhoz

(a vászonruka valódisága teljes jótállása) a pénzüsszeg beküldése, vasuti vagy postai utánvét mellett lesznek inténdzók:

Pestre: FOGL E. kir. udvari szállító Pesten, a váci-utca kezdetén. Mocsonyi-féle házban, „Mária Valeria főhercegnőhez.” Bécsbe: FOGL E. k. k. Hoflieferant in Wien, Kerntnerstrasse Nr. 27. Ecke der Himmelfahrtgasse zum „Erzherzog Karl.”

- Férfi-íngek, (a nyak terjelme megkivántatik), 2, 3, 4, 5, 6, 8-10 frtig a legjobbak. Női-íngek, simák 1 frt 80 kr., 2 frt finom hurokvarrás-sal 2 frt 50 kr., valamint sveizi formára, s legujabb szabásnak, himzessel 3 frt, 3 frt 50 kr., 4, 5 frt; legfinomabb vászon és batiz-íngek himzessel és csipkével (Fantasie parisienne) 6, 8-10 frtig. Női éji-íngek, hosszú ujjal 3 frt 50 kr., himzettek 5-6 frtig. Férfi-gatyák, 1 frt, 1 frt 50 kr., 2 frt, 2 frt 50 kr., 3 frt; lovag szabásra, francia és magyar formára.

- Angol shirding-íngek fehérek és színesek, (szebbek mint a vászonból készítették) 2 frt, 2 frt 50 kr., 3 frt, 3 frt 50 kr. Női-nadrágok, vászon, perkal vagy parketből 2, 2 frt 50 kr., 3 frtig, himzet-betéttel. Női-ponygola vagy éji corsettek, perkal vagy legfinomabb parketből 2 frt, 2 frt 50 kr.; vászon vagy francia batizból, himzessel 3 frt 50 kr., 5-6 frtig. Női-alsószoknyák, perkal vagy legfinomabb szoknya parketből 4 frt, betételekkel 5-6 frt és 8 frt (legujabb divat). Női-harisnyák vagy férfi kapczák, 1 tuczat 5, 6, 8-10 frtig a legfinomabbak. Férfi téli mellények, vagy bélelt alsó nadrágok 2 frt, 3-4 frtig a legjobbak. Fényüzési férfi-íngek, művészetileg vart mellet (nyak terjelme megkivántatik), 6, 7, 8-10 frtig. Flanel férfi-íngek minden színben, 4 frt 50 kr., 5-6 frtig (a nyak terjelme megkivántatik). Nyakgallérok, legujabb minta, 1 tuczat ára 2, 3-4 frtig (a nyak terjelme megkivántatik). 1 tuczat rumburgi vászon zsebkendő 1 frt 50 kr., 2 frtig a kisebbek; 2 frt 50 kr., 3 frt 50 kr., 4, 5, 6, 8-10 frtig a nagyobbak és finomabbak. 1 tuczat czérna batizvászon-zsebkendő hölgyek számára 4, 7, 9-12 frtig a legfinomabbak. 1 tuczat asztal- vagy törülköző-kendő, ára most csak 6, 7, 8-10 frtig czérnamaszából. Egy vászon asztalkészület 6 személyre (1 abrosz s ahhoz illő 6 asztalkendővel) 5, 6, 8, 10-12 frtig a legfinomabb damaszból, 12 személyre, kéttányi. Egy asztalkészület 12 személyre (azaz: egy nagy abrosz, ahhoz illő 12 asztalkendővel 10, 12, 16, 20-30 frtig a legfinomabb damasz. 80 rőfszines ágyneműre való 8, 9, 12-16 frtig a legjobb. 30 rőf kézfonal-vászon fehérítve, és duplaczernából fehérítetlen 8 frt 50 kr., 9 frt 50 kr., 11, 13, 15-18 frtig a legszebb. 1 vég 1/4 széles 80 rőfs rumburgi gazdasági vászon, 14, 16, 18, 22-25 frtig. Fűzők, (Damenmieder) (a derek terjelme megkivántatik); párisi főraktár Magyar-ország és Ausztriára nézve 3, 4, 6, 8-10 frtig a legujabbk varrás nélkül. 38 rőfs kreasz vagy gazdasági vászon, 14, 16, 18-20 frtig a legszebb minőségű. 40-42 rőf kitűnő takácsvászon, (finom ágyruhára 12 db. női-ínghez) 14, 15, 18 22-24 frtig a legjobb. 48 rőfs belga takácsvászon 22, 25, 30-35 frtig íngekre különösen ajánlható. 50-54 rőf hasonlíthatlan jó rumburgi vagy hollandi vászon 20, 25, 30, 35, 40, 50, 60, 80-100 frtig. 471 (3-6)

Levélbelli megrendeléseket Ingek, melyek a testhez nem jól al-lanak, visszavér-tenek. 50 forint erejéig vásárlóknak, rá-adásul egy párisi cachemir terítóvel kedveskedünk. FOGL E. kir. udvari szállítók Pesten, váci-utca 4. sz. alatt.

Medaille de la société des sciences industrielles de Paris.
Semmi ősz haj többé!
MELANOGENE.
Diqueuare-tól Ronenből.
Gyár: Ronenben, rue Saint-Nicolas, 39.
A haj-és szakálnak pillanatnyi gyors, bármely arnyazatu a bőrre nézve minden kártékony hatás nélküli festésére.
Ezen festőszert legjobb valamennyi eddigi használtak között.
Főraktár: Pesten **Török József** gyógyszer. urnál, király-utca 7. szám.
Ára 3 ft. 50 kr., postán 20 kral több.
332 (15-18)

Bőrbajok valamint **titkos betegségek** és súlyos **utóbajok** ellen, sok évi tapasztalás s a világhírű **Ricord** (egykori párisi tanárának) módszere után, **siker biztosítása mellett**, rendel:
Sugár F. orvostudor stb.
Lakása Pesten,
váczi-utca 15-ik szám alatt,
a korona kávéház mellett.
Elfogad naponta 11 órá-tól 1-ig.
479 (3-12)
Megkereshető levél által is.

Régi pénzeket és mindennemű régiséget, drágakövet, lovaslót és nyereszerszámokat látókat, arannyal együtt, arany, ezüst és drágakövekkel kirakva; továbbá gyöngyöt, színeskővet, aranyat, ezüstöt, ásványokat vesz és csoról a legmagasb áron.
Régiségek és természetiek irodája.
Pesten, Dorottya-utca s Lloyd épületben, 14. sz. a.,
hol egy nagy választéku raktár mindeknemű régiségek, régi pénzek, gombok, óvek és mentekötők, a legelsőbb áron, ugy-szintén egy nagy raktár ásványok, lepkek, bogarak, madárbrók, tojások, szemüvegek is található. 473 (3-4)

Figyelmeztetés a szülőknek!
Alórt ajánlja a t. szülők figyelmébe a tala készített
gilliszta csokoládét, mely nemcsak biztos hatása által, de egyszersmind kellemes ízű felülmi minden ilyenmű találmányt.
Ára 1 dbnak 15 kr. oszt. ért.
Nagyban megrendelők méltányos engedményben részesülnek.
Sipőcz István,
446 (4-12) gyógyszerész Pécsen.

A leghíreseb s kizár. szabadalmazott
Oxford-eszencia meggyógyít azon pillanatban minden makacs fogfájalmat. Hatátsága a leggyorsabb s legsikereseb.
Egy üveges ára 50 kr.
Raktárak, Bécs s az ország minden nagyobb gyógyszerüzében letesznek.
Nagybani megrendeléseket elfogad **Zulin G.** cs. kir. szabadalom tulajdonos Triestben.
Főraktár Pest s a vidékre nézve: **Török József** gyógyszerésznél király-utca 7-dik szám alatt. 484 (2-6)

KERTESZ és EISERT Pesten,
Dorottya-utca 2. szám a „magyar király“ ezimű szállodával szemközt
a tavaszi idény
tekintetéből következő cikkek dús választékát ajánlják:
Tavaszi legyezők. Közönséges gömbölyűek, papírból 12 kr. kelméből 30 kr. Finomabbak, kivonó előkészülettel, kelméből, selyemből stb. 1 ft 25 krtól 3 ft 50 krtól.
Falegyezők, különemű kiállításnak 25 krtól 7 ft 50 krtól.
Fa ernyő-legyezők. Egy egészen új, igen díszes neme a tavaszi ernyőcskének, melyek mint legyezők is használhatók, különböző fane-mekből készülve, simák és festettek 1 ft 60 krtól 6 ft 6 krtól.
Napernyők. Kis fére hajtható tavaszi ernyőcské se-lyemből, bédés nélkül 1 ft 80 krtól 2 ft 50 krtól.
Selyemből bérelve 2 ft 30 krtól 3 ft 60 krtól.
Finomabb neműek, moire antique és atlas-ból, hímzésekkel díszítve stb. 3 ft 90 krtól 10 ft 6 krtól.
Középnagyságú kézi-ernyők, változatos kiállításnak 2 ft 70 krtól 15 ft 6 krtól.
Ena tout cas-ernyők, alpaca és selyemből 2 ft 30 krtól 8 ft 6 krtól.
Napernyők urak számára.
Esernyők. Alpaca szövetből 3 ft 75 kr., 4 ft 50 kr. Tafofa és selyemből 5 ft 60 kr., 11 ft 6 krtól.
12 bordás angol selymerynők 12 ft.
Angol ruganyernyők 10 ft.
Rugany eső-öltönyök és köpenyek. Ujas öltönyök fejfedővel 10 ft 75 krtól 19 ft 50 krtól.
Kocsizó és lovaslót köpönyegek ujjakkal és fejfedővel 15 krtól 19 ft 6 krtól.
Igen elegans fehér eső-öltönyök 17 krtól 20 ft 6 krtól.
Plaid-szijjak. Legjobb nemű angol 1 ft 15 kr., olesók 80 kr.
Vállba akaszthatók 1 ft 50 kr., 1 ft 80 kr. Gyermkek számára olesók és finomabbak 40 krtól 80 krtól.
Szives figyelembe vételül. Levélbeli megbízásoknál különös feladatunk a belénk helyezett bizalmat s rendel-mény pontos eszközése és gyors elküldése által meggyerni, miert is a küldendő tárgyaknak közelítő árát meghatározni kérjük, megjegyezvén, hogy mindan meg nem felelő cikket visszafogadunk.

A Regelő regényfolyóirat pótlékfüzete, a „Szent-pétervári titkok“
már sajtó alól kikerülvén,
annak szétküldése foganatba vétetett, s tisztelt előfizetőinknek után-vét mellett megküldendjük, valamint azok számára is, kik már eddig előfizettek.
Előfizetési ár 80 krajczár.
A Regelő regényfolyóirat 1868. egész évi folyama a pótlék-füzettel együtt 6 ft. 80 kr.
A kiadó-hivatal
(Pest, egyetem-utca 4-dik szám alatt.)

A „Tarkavilág és Képes Regelő“
5-ik füzete: Lant és kard vagy Petőfi élete és halála (képpel) írja: **Aldor Imre** - Kossuth körútja Északamerikában, (három képpel) közli **Aldor Imre**. - Egy emigrans naplója (öt képpel). - **Lilla**. - Világhírű szerelmi viszonyok (két képpel) **S. L.**-től - **Abdias**, regény, **Stifter Albert**-től (két képpel) fordította: **Hollós László**. - A sz.-malói csempész, regény; fordítja **Augustich L.** - Egy regg Beethoven életéből (képpel) közli **Sipos Soma**. - Utirajzok Spanyolországból (három képpel) közli **Sámi Lajos**. - Turinből; írja **Tövelgyi T.** - Páris állatai; közli **Milesz Béla**. - Apróságok.
Egy-egy füzet ára 25 kr.
Január 1-től kezdve teljeszámú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.
A kiadó-hivatal
(Pest, egyetem-utca 4-dik szám alatt.)

Hatodik kiadás
(magyar nyelven harmadik).
A nemi élet titkai s veszélyei.
Értekezések a nemi és nemi be-tetegségekről, az utóbbiak óv- és gyógy-módjaival. 457 (5-12)
Függelékkel a bujakeri ragályászról és Dr. Rodet, lyoni orvos
ragályelleni legbiztosb óv-szeréről.
A férfi és női ivarszerek bonctani ábráival. Ára: 1 uforint.
Postán megküldve 10 krral több; utánvétellel 40 krral több.
Megrendeléstől következő cím alatt:
Dr. Eiber V. P.
Pesten, József-utca 66-ik számú sajtó házában.

Tek. Fácányi Armin
hites gyógyszerész urnak
Pesten, 3 dob-utca 44. sz. alatt.
Igen tisztelt uraság!
Ötvenhét éves levén, majdnem 42 évig fogfájásban szenvedtem, és olyannyira meg-szorítottam volt már azon fájdalom, mind más a sorvadást, én már több száz forintot ki-látottam a miatt, és mégis csak azt érhettem el, hogy csupán naddjok alkalmaztatása folytán sok vért vesztve, időről-időre némileg a fájdalom enyhítve volt. - Mithéten azon-ban annyira támadt meg agyvelőm részeiét ismét a fájdalom, hogy kéntelen voltam pe-troleum-gyáromat beazérni, és azt hittem, soha többé javulásként, hanem tébolyodásnak ki-vagyok téve, vagy pedig hogy már végképen el kell vesznem. - Így tehát noha már vi-gasztalhatatlan voltam mégis azon borzasztó fájdalom dacára magam siettem az idevaló **Schuller Károly** ur gyógyszerüzarába, és kértém az ön által feltalált és az általános német: „Bukaresti lapban“ hirdettet **fogpa-papirt**; fel is bontottunk azonnal egy csomagot és azon **fogpapirt** ott rögtön utasítás szerint alkalmaztam, a mely után legnagyobb meglepetésemre azon legborzasztóbb engem 48 óráig folyamatosan kínozót fájdalomtól egy pillanattal is alól tökéletesen megszabadultam. Azután 24 órányit alól 10 csomagot azon fogpapirtól jóabráttim kiott osztot-tam el, és felszólítottam a többeket, hogy a kik hasonló fájdalomban szenvednek, jöjjenek hozzám, és csakugyan mindazok a kik azt alkalmazták, szintugy mint én fájdalomtól szerencsésen megmenekültek. - Kérem önt tehát, öszinte nyilatkozatomnak hitelt adni, én 8 gyermeknek apja vagyok, de egész családomnak kötelességévé fog válni naponta minden órában a mindenható kéri ön jó egészségéért és szerencsés életéért; azonki-vül nem fogom soha sajnálni a fáradságot ön kitünő és felülmúlhatlan gyógyhatású fog-szerét nyilvánosságra hozni s mindazoknak, a kik fogfájásban szenvednek, legjobb lelki-ismerettel ajánlani. - Annak bizonyosságául egynehány nap mulva olvasható lesz nyilvános hála nyilatkozatom az általános német Bukar-est és Moniteur ezimű kormány lapban. -
- Ez alkalommal kérem fel uraságodat szíveskedjen nekem posta fordultával és után-vétel mellett 6 csomag **fogpapirt** küldeni, a mely szállítmány melóbb elvárva, maradok megkülönböztetett tisztelettel
Plojestben (Oláhország).
Freiberger Heinrich s. k.
470 (3-4) petroleum-gyáros.

Azon cs. kir. kiz. szab. **fogpapirt** kapható szinte főraktárba **Varga L.** urnál József-utca 14. sz. Pesten, valamint a lapokban kiadott összes raktárokban, és majdnem minden na-gyobb bel- és külföldi gyógyszerüzében. Ára 1 csomagnak 1 ft., fél csomagnak 50 kr., pos-tával 10 krral több, ismét eladók illendő szá-zalékban részesülnek, raktárak még folyvást állítattanak fel.
A ki arról személyesen meggyő-ződni akar, hogy csakugyan a legmakacsabb fogfájást is egynehány perc alatt biztosan és tökéletesen megszüntetni lehet, az hasonló babban szenved, bármely időjában is meg-látogathatja a cs. kir. szab. **fogpapirt** feltalá-lóját és készítőjét lakásán 3 dob-utca Részki-féle ház 44. sz. Pesten, mely alkalommal azon alkalmazott **fogpapirt** semmibe sem fog ke-rülni. Ég úgy azt szegények is ingyen kapják. -
Mintogy a fogfájás gyakran, rögtön és éjjel is előfordulni szokott, azért tanácsos volna minden családnak azon **fogpapirt** készletben tartani.

Röck István gépgyára Pesten,
a soroksári utcában 20. sz. alatt létezik.
Ugyanott készítettnek: **Lokomobilok, eséplőgépek,** valamint tovaszállítható **ló-eséplőgépek** kerekre, tisztító és szakoló eszközökkel, a legcélszerűbben módosítva. Ehhez való járgányok (Göpel) kerekre, oly szerkezettel, hogy nem kell ezeket levenni. Így lóeséplő-gépek minden nagyságban, bordázott sinekkel Hensmann rendszerre szerint; továbbá amerikaiak ezövekkal és a hozzá szükségelt járgánnyal, új módosításokkal, könnyű járatuk és tartósságuk miatt különösen ajánlhatók.
Mindennemű **ekék, szécsavágók, kukoriczamorzosók, répavágók, olaj és borsajtók, zuzók, daramalmok, kőfűrészek** stb. Különösen figyelemre méltók minden nagyságu **örlö-malmok** gőz-, víz- és széljárata.
Kitünő erős szerkezetű gőzmalmok katlanokkal, teljesen felszerelve.
Szilárd munkáért és készítményei célszerűségeért kezkesedik
Röck István,
gépgyár-tulajdonos.
459 (4-6)

MOLL SEIDLITZ PORA
MOLL A.
véd jegye
A katulyák az itt látható és hivatalosan letett védjegy-vel vannak ellátva.
Külföldre jutalom - emléke-zőkkel a párisi világtállá-sában 1866-ik évről.

Központi szállítási rakhely a „golyához“ címzett gyógyszerüzár Bécsben.
OVAS. Azt tapasztalván, miszerint a Seidlitz-porok oly használati utasítványokkal adtak el, melyek saját utasítványaim-al szörl szörl azonosak és saját nevem alírásával vannak hamisítva, s így kárlakra nézve gyártmányaimmal könnyen összetéveszt-hetők, - minéltozva azon észrevétellel övök mindenkit ezen hamisítványok megvételetől: **hogy az általam készített Seidlitz-porok minden egyes katulyát, valamint az adagok papírjai hivatalosan letéteményezett védmárkkal vannak ellátva.**
Ára egy bepecsételt eredeti katulyának 1 ft. 25 kr. - Használati utasítás minden nyelven.
E porok, rendkívül s a legkülönbözőbb esetekben bebizonyult gyógyhatásuk által minden eddig ismert háziszerek között tagadhatatlanul az első helyet foglalják el; - mint azt sok ezer, a nagy császári birodalom minden részéből került s kezeinknél levő hálaíratok a legreálisabban tanúsítják, hogy e porok **rögzött szorulásoknál, emésztéshány és gyomorhóvél; továbbá: gör-cesók, vese- és ideges bajokban, szivbógnagsnál, idegesség okozta főfájásnál, vértüledésnél, eszusz fogfájásnál, végül hystériára, búkóra és huzamos hányásra hajlamlán stb.** a legjobb sikerrel alkalmaztattak, s a legtöbb gyógyhatást eredmé-nyezték. - Az ez értelemben igen is kiterjedt levezetés számos bizonyítványt tartalmaz oly betegek részéről, kik miután nálok mindent, gyakran allopathikus és hydropathikus gyógymódot eredménytelenül kimerítették, ez egyszerű háziszerek folyamodtak, és ebben rangált egészségöknek helyreállítására oly soká eredménytelenül keresett gyógyszerüket meglették. - Ez elismerésértok szerzői között a társada-lomnak esaknem minden osztályai, u. n. munkások, tanítók, kereskedők, iparosok, művészek, mező gazdák, tanácsok és hivatalnokok, sőt gyógyszerészek és orvosok, valamint mindkét nembeli oly egyének is képviseltek, kiknek ezelőtt még a legkihívottabb gyógyforrá-sok sem okoztak legkisebb könnyebbülést, és kiknek egészségök csupán csak a Seidlitz-poroknak rendes használatá által állítottott helyre.
A főraktár létezik:

PESTEN } TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, király-utca 7-dik szám alatt.
UHL JÓZSEF ur kereskedésében, granátos-utcában.
Ezen ezégek alatt szintén megrendelhető:
a norvégiai Bergen városból való valódi Dorsch-májhalzsírolaj is.
Ára egy nagyobb üvegnél 1 ft. 80 kr., egy kisebbnek 1 ft. o. é.
Az üvegek el a vannak látva védmárkossal és kimerítő használati utasítással. - Ez az egyetlen faj, mely minden föltés előtt vegytanilag megvizsgáltatik és czinkupakkal elzárt üvegekben küldetik el. - Ezen legtisztább és leghatályosabb májhalzsír-faj a Dorsch-halnak legelsőbb eggybegyűjtése és kiválógatása által van meggyerve, és általában semmi vegytani kezelés alá nem vonatot, hanem a bepecsételt üvegekben levő folyadék egészen épen és azon állapotban van, mintkét az közvetlenül a természet által nyújtattak. - E valódi Dorsch-májhalzsírolaj Európának minden orvosi tekintélye által mint legjeleseb gyógyszer a mell-és több bajokban alkalmaztatik.
262 (50-50)
MOLL A., „zum Storch“ Tuchlauben.

KACHELMANN KÁROLY
Selmece Vihneyi gépgyárnokok
ajánlják mindenütt kitüntetett és első érmekkel jutalmazott most lénye-gosen javított
egybekötött kaszáló és arató-gépeit
ugymint is a maguk nemében legjobb és legkönnyebb járásu
Samuelson-féle
magánylerakó-, arató-gépeit
és ország. szabadalmazott ismert igen gyakorlati
nyomtató-gépeit.
Rendeléseket elfogadnak a gyár igazgatóság helyben
Kotzö Pál ur Pesten és **Tóth Lajos** és **Társá** urak Debreczenben.
484 (1-8)

Bittner József és Társa
mű- és kereskedelmi kertészek Budán,
nádor-kert,
ajánlják dús választékban mindennemű **exoticus fáikat,** továbbá **eser-jék,** bel- s külföldi **növényeket,** régibb s legújabb fajta **gyümölcsfá-ka**t s egyáltalában minden kerti **termesztményeket** a lehető legjutá-nyosb áron.
Elvállalnak továbbá **kertelményeket** (Garten-Anlagen), melyek a legszebben s meglepő izléssel eszközöltenek.
Fáink, különösen terebélyes koronájuk s dőlözeg szálaik által tűnnek ki, ezt azon öntudattal mondjuk, hogy mindazok, kik megrende-léseikkel megfiztetnek, azt magunknak a jövőre nézve biztosítottak tartjuk.
Csoportozatoknak való növények nálunk mindenkor készen ta-lálhatók, - ezek közé tartoznak különösen tömött virágu **pelargo-niáink** és gyökeros **rózsáink.**
Vidékről jövő megrendelések gyorsan és pontosan eszkö-zöltenek.
408 (10-12)

Titkos betegségeket
még makacs és üdült bajokat is egy kó-ródában, mint magán gyakorlat foly-tán több ezer betegen legjobbnak bizonyult mód szerint, sokszor a nélkül, hogy a beteg hivatásában vagy élet-módjában gatlólatnak, gyökeresen, **biztosan és gyorsan gyógyít**
Med. dr. Helfer Vilmos
Pest, király-utca 27. szám Medetz-ház-ban, 1-ső emelet, délelőtt 7-9-ig, dél-után 1-4 óráig.
Dijazott levelekre azonnal válaszlatotik, s kívánatra a gyógy-szerek is megküldetnek.
390 (10-12)

Különös figyelmeztetés a szülők számára.
Gyakran felmerült eseteknél alkalmam lévén sajnosan tapasztalni, misze-rint „**Gilliszta csokoládé**“ név alatt ismert, kitünő hatású szeletemű üzér-kedő esslők által utánoztának, s az ál-szer sajtótoról veté mintá szerinti utasítás mellett terjesztetik; van zeren-csem a tisztelt közönséget ezennel figyelmeztetni, hogy valódi általam ké-szített gilliszta csokoládénak csak azt ismerje el, melynél a mellettek utasításon neven nem nyomtatva, hanem sajátke-zülég aláírva van, mint itt alább látható.
Egyébiránt legcélszerűbb a meg-rendeléseket közvetlenül nálam, vagy a könyvecskémben megveveztett t. bizo-mánvosoknál eszközölni. 458 (3-12)
Kapható Pesten: **Török József** és **Thallmayer** és tars urnaknál.
Nagy Mihály
gyógyszerész Tokajban.

A t. szülékhez!
Érdekelte bizonyítvány „**Gilliszta csoko-ládém**“ tekintetéből. Szükség január 13-án 1869. Tokintetes érdemes ur Uraságodnak bizonyosan jól fog esni a tudósítás, hogy „**Gilliszta csokoládéjünk**“ hatása esodá-latos nagyszerű volt, is csakugyan sajnálatos volna, ha a tekintetes urnak titka időjárta-val nem kerülne nyilvánosságra, mert dacára a vegyészeti nagybani előhaladásának az utá-nzó „**Gilliszta csokoládé**“ az önéhez képest semmi? Most tehát ismét felkérem önt ezen ide mellettek pénzért számomra „**Csokolá-dét**“ küldeni sziveskedjék. Mely kéresem mellett vagyok és maradok alázatos szolgálja
Nagy Mihály s. k.
Kapható Pesten: **Török József** és **Thall-mayer** és társa, nemkülönböztetve könyvecské-mben jegyzett t. bizományos urnaknál, egy db 20 kr., nálam 6 darab 1 ftét. 440 (3-12)
Króczter Ágoston m. k. gyógyszerész Bécsben, gyógyszerész Tokajban.

Tavaszi árjegyzék

Türsch F.-től,

váci-utca 19-dik szám a „nagy Kristóf” mellett Pesten.

Az árak készpénzfizetés vagy utánvétel mellett értendők.

Gyermek-vászonműek.

Nyitott gyermek-ingek 90 kr., 1, 2, 1.20, 1.75, 2 forint és főlebb.
 valódí batisztból, legelső használatra, 2.50, 3.20, 4 ft.
 Hosszú vánkossal vászon- vagy perkáliból, 3.75, 4.50, 6, 8—12 frig.
 „piquet”-ből 5, 6, 7, 8, forint.
 Kis vánkossal 1.50, 2, 2.50, 3, 4, forint.
 Paplanpedők 3.75, 4.75, 6, 8, 10 forint.
 Alsópedők 1.90, 2 forint 90 kr.
 Kádkendők 2.50, 2 forint 90 kr.
 Pellencák vászonból 65, 75, 80 kr.; viaszos tafetából 65, 70 kr.; flanelből 1, 1 forint 20 kr.
 Fűzők 2.50, 3, 4, 5 forint.
 Vászonszűtről 42, 65, 80 kr.
 Háromszögletes kendőcskék 40, 50, 60, 80 kr.
 Székendők 25, 30 kr.
 Fűzők 2.50, 3 forint.
 Soritók, szélesség és hosszúság szerint, 25, 35, 50 kr.
 Szakállak, piquetből vagy viaszos tafetából, 32, 45, 60 kr.
 Pólýszalag, fehér vagy színes, 70, 80, 90 kr.
 Hosszú vánkossal való levárt betét-paplan 2 forint 10 kr.
 Öltözött vánkossal 1.60, 2 forint 10 kr.
 Lészor-vánkossal, nanquin burkolattal, 2, 3 forint 50 kr.
 Selyem-paplanok minden színben 8, 10 forint és feljebb.
 Szótt zubonyák 50, 60, 70, 80 kr.; kötötték 90 kr., 1.20, 1.50, 1 ft. 75 kr.
 Zubonyák és fűzőcskék együtt: kötve, horgolva vagy hálózva 1.50, 2, 2.75, 3 forint 50 kr.; szalaggal díszítve 2, 2.50, 3, 4 forint.

Keresztelő készletek. Gyermek-kosarak és bölcsők.

Moll vagy tűl zubonyák és fűzőcskék, szalaggal díszítve együtt 3, 4, 5 forintig.
 Keresztelő készletek minden színben, köztük: u. m.: vánkossal, zubonyák és fűzőcskék, 12, 15, 20, 25, 30, 40 forint és főlebb; paplannal együtt 20, 25, 30, 40, 50, 60 forint és feljebb.
 1 gyermekkosár, kibérelve és feldíszítve, 22, 26, 30, 36 ft és feljebb.
 1 vas bölcső, kibérelve, függőnyvel együtt, 36, 45, 60, 80 forint és feljebb.
 (Folytatása következik.)

Legújabb és legszebb hazai képes folyóirat.

Előfizetési felhívás

TARKA VILÁG

KÉPES REGÉLŐ

számos képet és érdekes szöveget tartalmazó folyóiratra.

Előfizetési feltételek:

Évnyegyedre (ápríl—június) . . . . . 1 ft. 50 kr.
 Félévre (ápríl—szeptember) . . . . . 3 „ „
 Három negyedévre (ápríl—december) . . . . . 4 „ 50 „
 Január 1-től teljes számú példányok még folyvást kaphatók, s megrendelhetők (január—március) 1 ft. 50 kr-ával.
 A pénz levelek bérmentes küldése kértik.
 A „Tarka Világ és Képes Regélő” kiadó-hivatala.
 (Pest, egyetem-utca 4-dik szám alatt.)

FISCHER GUSZTÁV,

színházter, a kereskedelmi bank-épületében Pesten,

ajánlja legnagyobb raktárát, mely áll mindennemű legújabb francia ruhakelme-diszitményekből minden évszakra; továbbá selyemrojtokból és paszomány-árúkból, selyem-, bársony s atlasz-szalagok, érc-, üveg- s pasmantri-gombokból, — varró-, szíjgyártó- s kötő-czernákából, kötő- s stíkkötő-pamutból, varró- és trama-selyemből valamint fehér és színes mousselinek, organtin, moul, batizclair, perká, shirting, croisé és halcsontokból; nagyszerű raktártartok; továbbá mindennemű függőnytartók, tükörbojtók, csillárszinórok, redőzetek, líoni ezüst- s aranycsipkékből paszomány és czafrangokból. Ajánlom továbbá butor-, koeisi- s katonai paszományárúkat és selyemkelmékekkel ellátott nagyszerű raktárat, mindennemű atlasz, lustine, florentine, mazline patent- és selyembársonyokkal egyetemben, a legújantósb gyári áron. 409 (7—10)

BECKER KÁROLY V. (3-6)

kész fehérruha és rövidáru kereskedése

Pesten, fehérhajú-utca 1. sz.

a „fehérhajúhoz” címzett szállodába helyeztetett át, (ezelőtt Servitater 5. sz.)

Ajánlja magát mindennemű fehérúruha és ágynemű készítése rendelesek elfogadására. A francia módszer szerint testi mérték után gyakorolván a szabást, elvállalja a hibás szabású ingeknek megigazítását. Ajánlja nagy választású készleteit hölgyek, urak, leánykák és gyermekek számára, rumburgi, hollandi, irlandi s kreasz vászon- és színes nyári ingekben, úgy szinte minden nagyszerű gatyákban lépésben varrás nélküli lavogáló alsó nadrágokban, és különösen czélszerű egyvárrású férfilábbeliekben. Nemkülönböztetve nagy mennyiségben találtak készen a legújabb divatu női ingek, nadrágok és háló-öltönyök. Egyszerűmód ajánlja varró- s kötő-czerna, kötő- és hímző-gyapot, varró-selyem, len- s gyapot-szalag, pólya, selyem- s gyapot-perlit, — gyapot, czérna- s selyem-fűző — varró-, hímző-, kötő- s horgoló-tű — hajtó- és megbostó, s gyűző szerelvényét, kötött s horgolt kis gyermek fejűtő s öltönyök, női és férfi harisnya és minden ebbe vágó eszközök a lehető legújantósb áron kaphatók.

Raktára a es. kir. kizár. szab. FOG-PAPIRNAK
Fácányi H. gyógyszerész Pesten
rheumatikus fogfájás ellen.

Dr. Grossmann, szem- és fülörvos Pesten,

József-tér 11-ik szám alatt, Grosz-fele házban.
Rendel hétköznapokon délelőtti 11—1 és délután 3—4 óráig. — Szegédnyek számára ingyen minden vasárnap délelőtti órákban.

Jogtudományi Közlöny

1869. évi folyamára.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:
 Évnyegyedre (ápríl—júni) . . . . . 3 forint.
 Félévre (ápríl—szeptember) . . . . . 6 „
 Három negyedévre (ápríl—december) . . . . . 9 „
 Január 1-től kezdve teljes számú példányokkal még folyvást szolgálhatunk.
 A „Jogtudományi Közlöny” kiadó-hivatala
 (Pest, egyetem-utca 4. sz. a.)

SZOBA-ÜRSZÉKEK,

Víz által légzárólt
 melyek által a bűz tökéletesen elzáratik, darabja 5 ft., lakozott 8 ft., csinos szerkezettől a finom lakozva 15 ft.
 Készítettek, melyek minden árnyékszékhez alkalmazhatók, s mely által a legvonal és bűz tökéletesen elzáratik, darabja 8 ft. Mindkét tárgyat illetőleg egy kir. szabadalommal ruháztattam fel.
 Egészen teljes és díszes Angles-ek viztartóval, porcellán-csészével erős horgany-érezből szilárd géperettel, famunkálattal együtt, minden házi árnyékszékhez könnyen alkalmazható, helyben általam föllállítva egyévi jótállás mellett 30 ft. Mustrák mindenkor készen tartatnak.
 Észerelesen megpróbált, általam feltalált és szabadalmazott

KEMÉNY-FEDELZETEK,

gömbölyűk vagy négyzetűek, melynek alkalmazása által a fast a konyhából a lakbelsőbe könnyen elmozdítható, egy darab ára 10 ft.
 A pakolásért darabonként ladvál együtt 1 forint számítatik.
 Továbbá fölytonosan készen kaphatók fűdő- és ülőkádak a legerősebb horganyérezből.
 Moderateur és petroleum lámpák nagy választékban, valamint nagy készlet a legújantósb amerikai petroleumból, a lehető legújantósb árrt.
 MIKSITS KÁROLY,
 bádógos-mester.
 353 (10—12) Raktar: rózsater 2. sz. a. a városahza mögött.

Biztos és gyors megölése patkányok s egereknek,

egy os. kir. kiz. szab. patkány- és eger-irtó-szerrel gyertya-alakban.
 Egy darab ára 50 kr. a. e.
 Valódílag kapható Pesten: TÖRÖK JÓZSEF gyógyszerész urnál, király-utca 7-ik sz. — Besztercebányán: Gölner H. — Brassóban: Gyertyányfi és fia — Csáktornyán: Káráz A. — Eperjesen: Zsembery J. — Eszéken: Deszátly István — Győrött: Lehner F. — Jászóvában: Dedovits J. — Kassán: Novelly A. — Keszthelyen: Wünsch F. — Kolozsvárt: Wolf J. — Lugoson: Kronetter J. — N.-Beeskereken: Nedekovits. — Orosházán: Gabovits Demeter. — Pápán: Bermüller. — Pozsonyban: Scherz Filáop. — Rimaszombathban: Malster S. és Hamaliár C. gysz. — Sopronban: Franke A. — Sopronban: Pachhofer L. — Segesvárt: Teutsch J. B. — Tisza-Ujlakon: Roth Ign. — Ujvidéken: Schreiber F. — Varasdon: Dr. Halter A. — Verőcezen: Bész J. K. uraknál. 405 (5—8)

Nagy raktár!

csipke, hímzések és mindennemű legújabb francia, angol és helveter-szági czikkéből.
 500 darab fehér alsószoknyák 3 ft. 75 krtól 15 ftig.
 Fűzőnyök 4 ft. 50 krtól 20 ftig.
 Türsch F.-nél Pesten, váci-utca a „nagy Kristóf” mellett.
 Összes árjegyzék bérmentve.
 452 (2—3)

Titkos betegségeket s tehetetlenséget

(nemi gyengesség.)
 katonai és polgári kórházakban sikeresen használt egyszerű módszerrel bámulatos gyorsan és alaposan (az újonnan keletkezetteket 48 óra alatt) gyógyítja Weiss J. gyák orvos és szülész, az itteni es. kir. garnizon főkórházban kiszolgált osztályorvos, minden alkalmatossággal egy a titoktartás, mint a gyógyezelökhöz egy beosztott rendelőintézetben Pest, kis mező-utca 33. sz. 1. emelet, (a „Teréziához” címzett gyógytár szomszédságában), bemenet a lépcsőn, naponként reggel 7 óratól 10-ig és délután 1—4 óráig.
 Ferák és hölgyek részére külön bemenet és külön várószoba.
 Díjjal ellátott levelekre leggyorsabban válasz, és kívánatra gyógyszerrel is gondoskodik. 447 (6—12)

Kohn Philippe dícséretesen ismert óra-gyáros Dorottya-utca 2. sz.

Ézüst henger órák 4 rubinra . . . . . 10—11
 „ arany foglalv. rugóra . . . . . 12—13
 „ kettős fűddél . . . . . 15—16
 „ kristalvüveggel . . . . . 15, 16—17
 „ horgonyórák 15 rubinra . . . . . 15, 16—17
 „ 15 „ kettős fűddél . . . . . 20—22
 „ angol horgonyórák kristalvüveggel 19, 20—22—24
 „ ugyanazok kettős fűddél . . . . . 24—26
 „ val. remontoir kengyelűvel felh. 28—32
 „ ugyanaz kettős fűddél 35, 38, 40—45
 Arany órák 3. sz. horg. 15 rub. 36, 40, 45—50
 „ ugyanaz kettős fűddél 55, 58, 60—80
 „ valódi remontoir kengyelűvel felhuz. . . . . 70, 80, 90—100
 „ valódi remontoir kettős fűddél . . . . . 100, 110, 120, 130—200
 Arany hőlgyórák (3. sz.)
 „ henger 4—8 rubinra . . . . . 25, 28—32
 „ 8 rub. kett. fűddél . . . . . 38, 42—45
 „ horgonyórák 15 rub. kettős fűddél . . . . . 50, 55—60
 „ val. remontoir kett. fűddél 70, 80—100
 „ h. órák zom. gyém. . . . . 60, 70, 80—100
 Inga-órák hetenkint felh. ft. 16, 20, 22—24
 „ órai és félóraú ütessel . . . . . 30—32
 „ óra és negyedóránkénti ütessel . . . . . 48—50—55
 Havi regulátorok . . . . . 30—32
 Ébresztő óra 6
 Ezüst lánccal 4 ft. 50 kr., 5, 6, 6 ft. 50 kr., 7 ftig; legújantósb francia alakuk 8 ft., 8 ft. 50 kr., 9, 10, 15 ftig; hosszúnyalánczok 7 ft., 8 ft. 50 kr., 9, 10, 15 ftig.
 Vidéki megrendelések a pénzösszeg előleges beküldése vagy utánvétel mellett, gyorsan és pontosan teljesítetnek.
 Egy inga-óra pakolásért 1 ft. 50 kr.
 Órák cserében is elfogadhatnak.
 Nem tetsző áru kicseréltetik. Javítások legpontosabban és jutányos árrt teljesítetnek. 475 (2—12)

Ajánlandó emlékeztetés!

A valódiság biztosítása mellett.

Dr. Béringuier cs. kir. szab. Növénygyök-olaja

eredeti üvegcékben 1 frt. o. ért.

Balzamos Olajbogyó-szappan

eredeti csomagokban 55 kr. o. ért.

Dr. Suin de Boutemard FOG-PASTAJA

1/4 és 1/2 csomagokban 70 és 85 kr. o. e.

Dr. Béringuier növényi hajfestőszer

teljesen tokban kávéval és csészével 5 ft.

Növényi RUD-HAJKENŐ

ára darabonként 50 kr. o. e.

Dr. BÉRINGUIER L. KORONA-SZESZE

(a kital. v. a. quinquésimális.)
Eredeti üvegcékben 1 ft. 25 kr. és a 75 kr. oszt. kr.

Dr. Koch NÖVÉNY-CZUKORKAI

1/4 és 1/2 dobozokban 70 és 85 kr. o. ért.

Dr. Hartung CHINA-HÉJ-OLAJA

bepecsételt és az üvegcék nyomott bélyeggel. Egy üvegcék ára 85 kr. o. e.

NÖVÉNY-HAJKENŐCS

bepecsételt és a tégelybe nyomott bélyeggel. Egy tégely ára 85 kr. o. e.

Dr. BORCHARDT NÖVÉNY-SZAPPANA

bepecsételt csomagban 42 kr. o. e.

A fentebbi összes jeles tulajdonságok miatt jelesnek bizonyult ezikkel az eredeti áronk mindkét készletben van.
PESTEN: Török József Jezovitz M. Scholz J. Kiss K. Sztupa G.
 gyszár a „sz. lélekhez” gyszár a „Magyar városi gyszár”; gyszár a „gyógytár”; gyszár a „sz. királyhoz”; gyszár a „kigyóhoz”; natéren.
BUDÁN: Udvari gyógy- Ráth P. Ó-BUDÁN: Bakats A. Prochaszka J.
 gyszár; gyszerész, Tabán. gyszár; kereskedés.

valamint a következő magyarországi t. cz. czégeknél, és a hozzá kapcsolt részekben:
 A.-Kubin: Tyroler és Schlesinger.
 Almas: Koby Beck.
 Ailsbich: Lange Antal.
 Arad: Tedeschi J. Ad. Schaffer gysz. és Eliás Armin.
 Baja: Klenzner és Bábcos.
 Bartha: Wanick és társa.
 B.-Gyarmat: Moldoványi S. Beszterez: Kalp Fr., Dietrich és Fleischer.
 Bonyhád: Straicher B.
 Breznóbánya: Gölner és fia.
 Bőszörmény: Lányi M.
 Bazin: Nagl L.
 Brassó: Stenner F. és Jekelius F. gysz.
 Csáktornyá: Káráz A.
 Csongrád: Roth Róbert.
 Csákvár: Lukács Gyula gysz.
 Debreczen: Czának József, Rothschnack Em. gysz., Gerebi és Hannig.
 Delta: Braumüller J. gysz.
 Déva: Bosnyák A.
 D.-Földvár: Nádhera P.
 Décs: Krémer S.
 Ersekújvár: Latzko F. és fia.
 Eperjes: Pap J. S.
 Eszék: Hornung J. gysz.
 Eger: Piller J.
 Eztergom: Rudolf M. F.
 Facset: Hirschl D.
 Gyönyös: Kocziánovich J.
 Georgenberg: Henach Ed.
 Gölncz: Fischer C. E.
 Győr: Szaller Gyula.
 Gy.-Szt.-Miklós: Fröhlich E.
 Gyula: Oerley Istv. gysz. és Winkler F. E.
 Hatzfeld: Schnur J. F.
 Hőgyész: Rausz W. és fia.
 H.-M.-Vásárhely: Braun J.
 Heves: Blau J.
 Igló: Tirscher G. gysz.
 Ipolyvás: Winter János.
 Jolsva: Porubszky S.
 Kassa: Eschwig E. és fia, Quirfeld K. és Müstler Gyula.
 Keszmerk: Generich A. gysz. és Faikiss J. gysz.
 Keskemét: Mihoffer János gysz.
 Keszthely: Singer Már.
 Komárom: Belloni A.
 Kolosca: Behr L. B.
 Kluzsztal: Nagy S.
 Kolozsvár: Wolf J. gysz. és Engel J. gysz.
 Köröcz: Ritter J.
 Kun-Szt.-Miklós: Csappó G.
 Kőrlyfehérvár: Matherny E.
 Kőszeg: Bründl J. gysz.
 Kézdivásárhely: Fejér L.
 Lippa: Csordán A.
 Liptó-Szt.-Miklós: Krivosz J.
 Losonez: Bódy J. E. és Geduly A. gysz.
 Lőcs: Kubatschka G.
 Lubló: Glatz J.
 Lugos: Schiesler A. fia.
 Léva: Boleman E. gysz.
 Makó: Osovovszky S.
 Magyar-Óvár: Csek S.
 Marczali: Izuel Nándor.
 Marosvásárhely: Fogarassy J.
 Miskolcz: Medvecky F. gysz.
 Spuller Ferencz és Pasteiner Ferencz.
 Munkács: Haupt J. L. és Horowitz S.
 Malacka: Röhrich J. gysz.
 Nagy-Bánya: Haracek J.
 Nagy-Abony: Lukács A. gysz.
 Nagy-Károly: Schöberl C.
 Nagy-Mihály: Brenning F. és Smitak Gyula.
 Nyírbátor: Legányi E.
 Nagy-Várud: Huzella M. és Janky A.
 Nagy-Kanizsa: Rosenfeld A.
 Nagy-Kikinda: Manojlovitz P.
 Nagy-Szerben: Zohrer J. F. és Lutz J.
 Nyiregyháza: B. Reich és Pavlovitz Imre.
 Nagy-Beeskerek: P. Arsenovits.
 Nagy-Réze: Nandrássy M.
 Nagyszombat: Heuffel C. F.
 Nyitra: dr. Láng E. gysz.
 Nadudvar: Lippe S.
 Nagy-Kálló: Mandl S.
 Nagy-Enyed: Horváth F.
 Oravicza: Schnabel Gy.
 Ó-Orsova: Böhmé K. könyvk.
 Paks: Flórián J.
 Pancsova: Huber J.
 Pápa: Bermüller J.
 Pécs: Zach K. és Zsolnay W. E.
 Pozsony: Weinstabl C. és Heinrich F. gysz.
 Putnok: Fekete F. gysz.
 Pozsega: Kusevich Sp.
 Raps: Szentpéteri János.
 Rimaszombat: Krátschmar K.
 Rózsahegy: Jureczyk gysz.
 Rom-Lugos: Popovits J.
 Sassin: Múka A. gysz.
 Segesvár: Mészöbcher és fia.
 Selmezz: Dimák J. C.
 Szombathely: Tempel F. gysz., Pillich F.
 Székeshérvár: Deutsch R., Legmán A. és Braun J. gysz.
 Szamosújvár: Placostár G. és fia gysz.
 Sz.-Egereseg: Lszó F.
 Szarvas: Réthy V.
 Szathmar: Weisz J.
 Szabadka: Farkas J. és Simon J.
 Szegszárd: Brassay M. gysz.
 Szeged: Kovács M. gysz., Kovács Alb. gysz., Fischer és Schopper. 319 (7—20)
 Sz.-Udvarhely: Kauntz J. A.
 Szereda: Gószy A.
 Sz.-Keresztúr: Binder M.
 Sz.-Középen: Kinn Ján. G. és Wachner T.
 Sikió: Holmik E. gy.
 Szigeth: Tyrnauer G.
 Sz.-Somlyó: Ruszka Ign.
 Szoboszló: Téry J.
 Sopron: Eder F. gysz. Pachhofer L. és Mezey A. gysz.
 Szolnok: Braun J. és Horváthy Istv. gysz.
 S. Szt.-György: Sigmond és Bogdán.
 Sz.-Várallya: Weisz Mátyás.
 Tasnad: Szongott J.
 Temesvár: Quiriny A. gysz.
 Pecher J. E. gysz., Jahner K. gysz. és Kuttka M.
 Thorda: Rigó J. Friedr.
 Trencsén: Kulka Luid.
 Topolya: Sárkány L. gysz.
 Uj-Verbász: Singer H.
 Ungvár: Liskay J.
 Uj-Becse: Weltscha jun.
 Václav: Schreiber Ferd.
 Versecz: Fuchs J.
 Vágújvály: Baierdorff L.
 Verőce: Bész J. K. gysz.
 Varasd: Tauschek S. A. és Halter A. gysz.
 Veszprém: Guthard fia.
 Vác: Michalik és Meisner.
 Vukovar: Stanits T. Kraicovics A. gysz.
 Zenta: Wuits testv.
 Zombor: Popits J. és Falcione Gyula.
 Zágráb: Cejbeck J. J. gysz. és Hegedűs Gyula.
 Zimony: Joannovics A. D.

Láczay Szabó Károly ur kova-malomkő-gyára Sáros-Patakon, melynek készítményei a Londoni világkiállításon jutalom-érmert nyertek, átment egy részvény-társulat birtokába

Sáros-pataki kovamalomkő-gyári egylet

czime alatt:

Már Láczay Szabó Károly ur kezelése alatt évről-évre annyira fokozódott kelendőse ezen francia modorban készített malomkőeknek, hogy azok, a kik malomkő-szükségletüket ezen gyárból fedették, újabb megrendeléseknél mindig ugyanazon minőségű köveket kívántak, a melyeket már előbb nyertek, mely körülmény azok kitűnő voltáról és hasznavehetőségéről a legkétszegtelenbb bizonyítványt nyújtja. A részvény-társaság, mely Láczay Szabó Károly urat a gyár további vezetésével is megbizta, — különösen oda fog törekedni, hogy a legkeleendőbb átmérőjű kövekből mindig néhány pár a gyárban készletben legyen, hogy a beérkező megrendelések azonnal teljesíthessenek.

A kövek kétféle minőségűek, minélfogva két osztályra osztatnak. Az I-ső osztályú sáros-pataki kövek keményebb fajuk lévén, nagy előnnyel használhatnak gőz- és mőmalmokban fehérítésre; már első fellépésöknél a francia kova-malomkőekkel versenyre keltek és ezek roppant árát tetemesen leszállították, és a mellett, hogy a francia kövekkel egy sorba helyezhetők, sőt ezeket némely tekintetben, különösen tartósságra nézve, felülmúlják, ezeknél tetemesen olcsóbbak is.

A II-ik osztályú sáros-pataki kövek különösen a száraz és sima vagy parasztos örlésre valók, és mindennemű gőz- és mőmalmoknál, vízi, szél és szárazmalmoknál alkalmasak. Ezen különös szépségű rejtés kovafaj egyedül csak a sáros-pataki határban jön elő és az abból készült malomkövek mindennemű gabonafajok örlésére kitűnők és győzösek. — Főelőnyük pedig, a mi a legnagyobb ritkaság az, hogy rozsvörös párujuk nincsen; — végre a szesz és pálinka gyárakban a kukorica örlésre igen keresettek.

A legkeleendőbb malomkövek ára helyben Sáros-Patakon, páranként osztrák értékben.

Átméret:	36"	38"	40"	42"	44"	46"	48"
Ár:	160 ft.	170 ft.	180 ft.	190 ft.	200 ft.	210 ft.	220 ft.
Átméret:	36"	38"	40"	42"	44"	46"	48"
Ár:	120 ft.	130 ft.	140 ft.	150 ft.	160 ft.	170 ft.	180 ft.

A felső könek rendes magassága 12", az aljkőé 10", ezenfelül minden hüvelyk 2 ft. 70 krral számítatik; alacsonyabbagság tekintetbe nem vétetik. A megrendelések minden pár köre 50 forint előpénz beküldése mellett, még pedig néhány héttel előbb, mintsem a kövek szükségletnek, történnek, egyuttal pontosan meghatározandó a kö nagysága, a lyuk bősége, valamint az irány, vajjon jobbra vagy balra léssen forgásuk, végre miféle malomra és örlés nemére szükségletük és melyik osztálybeli legyen a kö.

A megrendelések vagy Pesten Gubitz és Roth uraknál, Széchenyi-utca 3-dik szám alatt, vagy Sáros-Patakon „A sáros-pataki kova-malomkő-gyári egylet” czime alatt levél útján történhetnek. — A kövek csak készpénz fizetés vagy utánvét mellett küldetnek el a kikötött időben. — Pest, 1869. márczius havában.

478 (3-18)

Az igazgatóság.

Gyermek-vászonneműek,
hosszu vánkoscok, ingecskék stb.,
keresztelő készletek.
Türsch F.-nél Pesten,
váci-utca a „nagy Kristóf” mellett.
Összes árjegyzék bérmentve.

451 (2-3)

Friss VETŐMAGVAK,
ugymint:
Lőhere, valódi francia és magyar luczerna.
Lőhere, stajer vörös.
Réthi here, fehér hollandi.
Vadóc (Reigras), angol, francia, olasz, belföldi.
Réthi estbehur (Spörgel).
Baltaczim (Esparezzette).
Czukur- és fakarmány-czeklarépa.
Tarló-répa.
Bükköny, mohar, nyári és őszi-repce.
Tavaszi-buza és rozsv. 417 (6-13)
Pohánka.
Mezei komacsin (Timotheusgras).
Barnófia (Pimpinella).
Akaczia-magvak.
Es mas magfajok.
Olaj-pogácsa.
Szappangyökér, vagdalt és őrlött.
Gabona-zsajok és gyékények.
Gép-olaj, legjobb minőségű.
Disznósír, Szalonna és haj.
Angol patent-koesi- és gépkénés.
Fekete labföld viragokhoz.
Jó minőségben és jutányos áron kaphatók:
Halbauer G. János,
kereskedésben Pesten.
Raktár és irodája saját házában
Terézváros, Rombach-utca 7. szám a.

Csak nyereség lehetséges!!

Nem igérvények, sorsjegyek eladása részletekben.

Hogy t. cz. üzletbarátainknak az eredeti sorsjegyek bevásárlását megkönnyíthessük, — azon intézkedést hoztuk létre, hogy a legkedveltebb-féle sorsjegyeket, — eltérve a kibocsájtási áráktól kisebb részletekben adjuk el és így megszerezhető

egy huszadrész 1864-ki 100 forintos eredeti sorsjegy . . . . . 8 forint,
egy huszadrész hitel sorsjegy . . . . . 10 „

Az üzlet megkötése alkalmával a vevőnek egy általunk kibocsájtott eladási levél, melyen a sorsjegy sorozata és száma pontosan feljegyezve van — kézbesítetik, s ez időszertart a huszadrész sorsjegy az illetőnek birtokában megy át és saját hasznára játszik.
A sorsjegy mindaddig nálunk letéteményezve marad, míg csak ki nem huzatik, a huzás után a nyereség felvétetik s a vevőre eső nyereség általunk azonnal kifizetetik.

**Az 1864-ki sorsjegy nyeresége 250.000 ft., legkisebb nyereség 160, 165, 170—200 ft.
A kredit sorsjegy nyeresége 200.000 ft., legkisebb nyereség 165, 180, 185—200 ft.**

E szerint a befizetett összeg semmi szín alatt nem veszhet el,
mert már a legkisebb nyereség is, mint a fentebbiekből látható — a sorsjegy beszerzési árát, mely okvetlen kihuzatik — körülbelül fedezi, s a mellett részletjegyeinket vissza is vásároljuk. Ugy hiszük, hogy ezen intézkedésünk által a t. cz. közönség igényeivel találkozunk annnyival is inkább, — mert így a kisebb vagyonosoknak is, kik nincsenek azon helyzetbe, hogy maguknak egész sorsjegyet vásárolhassanak, alkalom nyújtatik hamar kisebb mértékben is a sorsjegynyereségek előnyeit részesülni, — ellenben vagyonos egyéniségek a különféle sorozatok és számok bevásárlása által nyereségnyújtást csak fokozhatják.
A kisebb vagyonos, ki nyereségnyújtást akar elérni, addig igérvényeket vásárolt a nélkül, hogy kiadott pénzéért neki kárpótlás nyújtott volna, s így pénze örökre veszendőbe ment, de az most részletjegyeink bevásárlása által fölöslegessé válik, mert a vevő fentebbi csekély összeg befizetése által egyszerűen mindenkorra a vásárolt sorsjegy minden huzásában a vele való játszmát magának biztosítja, s ehhez még azon kellemes öntudat is járul, hogy pénzét soha el nem vesztheti. — Diszesen kiállított részletjegyeink különösen ajándékok s tiszteletdíjakul stb. ajánlatok.

PIRITZER TESTVÉREK,
bank- s váltóüzlete Pesten, Dorottya-utca 10. sz. a.
Vidéki megrendelések a legpontosabban s gyorsan teljesíttetnek, s az összeg utánvétele mellett is eszközölhetők.
406 (6-6)

Pest, április 11-én 1869.

Előfizetési feltételek: a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságok együtt: Egész évre 10 ft. — Fél évre 5 ft.
Csupán Vasárnapi Ujság: Egész évre 6 ft. — Fél évre 3 ft. — Csupán Politikai Ujdonságok: Egész évre 5 ft. — Fél évre 2 ft. 50 kr.

Hirdetési díjak, a Vasárnapi Ujság és Politikai Ujdonságokk illetőleg: Egy négyzet hasabzót peit sor vagy annak helye egyszeri igitátsául 10 krba, háromszori vagy többszöri igitátsául csak 7 krba számítatik. — Kiadó-hivatalunk számára hirdetményeket elfogad Bécsben: Oppelik Alajos, Wollzeile No. 22. és Haasenstein és Vogler Wollzeile No. 9. — Bélyeg-díj külön minden igitáts után 30 krajczár.

Keleti Gusztáv.

A művész életének hánykódásai, benső küzdelmei a nagy közönség elől többnyire el vannak rejtve, az csak az eredményeket látja, műveiben; az út, melyen a sikerhez jutott, és sokszor mi nehezen, minő akadályok leküzdésével, — elfödve marad a tömegek előtt. Gyönyörködnek műveiben, vagy élesen bírálják azokat de alig sejtik, a gyönyör, melyet nyújt: mibe került neki, s a gáncok sokszor mily méltánytalanok! Élő művész élettrajza azért alig lehet, több mint vázlat. S mi is csak ilyet adhatunk a fiatal, de máris többet mint csak reményeket nyújtó művészről, kinek ezennel arcképét bemutatjuk, s kinek egyes műveit lapunkban közölt nagyszámu rajzaiból is oly előnyösen ismerik olvasóink.

Keleti Gusztáv festész hazánkia Pozsonyban született 1834-ben, s a művészet iránti hajlama már atyja házában, ki a főherceg-nádornál udvari festész vala, nyert bő táplálékot, mindamellét kezdettől fogva nem ezen pályára készült s mindössze ügyes műkedvelő volt évek hosszú során át. Gymnaziumi tanulmányait részben a budai s pesti kegyesrendieké, részben a pesti protestáns iskolában végezvén, 1852-ben az egyetemre ment át s a jogi tanulmányokat is, mint előbb a kisebb iskolákat, kitűnő sikerrel folytatta. Habár sem az ügyvédi, még kevésbé a hazafiaknak akkor idegen hivatalnok pályára semmi hivatást nem érzett, művészi vágyainak teljesülése mégis inkább csak ábránd, mint komoly valóságképen lebegett előtte. Első határozott lépést vágyai teljesülése felé akkor tett, mikor egyik hőkeblű fiatal jogásztársával 1855-ben Bécsbe rándult, hogy vele ott egy évet töltsön, azon czim alatt ugyan, hogy jogi tanulmányait folytassa, de azon komoly elhatározással, hogy majdan választandó festési pályájára készüljön.

És Bécsben csakugyan kitöltötte jogi indexét, de Lichtenfels és Haimel stb. jogi

előadásai helyett rendszeren Rahl híres műtérmet látogá, s visszatérve az atyai házhoz, nem ugyan végzett jogász, de komoly kezdő-művész volt. Vagyon nélkül különben biztos életpályára kelle törekednie, s az azt legbiztosabban ígérő jogi folyamat ez okból végig járta s a rigorosumokra készült. Ez időben b. Eötvös József egyetlen fiához nevelőt keresvén, Pauler T. a híres jogtanár Keletit ajánlá. Keleti ekkor már életének minden fordulatát művészeti pályájára való kedvező vagy kedvezőtlen hatása szerint itélvén meg, perczig sem habozott, hogy ezen, hazánk

nyok által készült; s noha a jogi pályával mindekkoráig sem szakított, többé inkább csak kötelesség-érzetből folytatá azt, de az első rigorosumnál, melyet sikerrel megállott, tovább nem ment.

Sivárnak tetszett előtte minden életpálya, kivéve a művészi; kinnak minden nap, melyet nem kizárólag szakmájának szentelhetett. S csakis így magyarázható, hogy a nemes családától, melynek ugy szölván tagjává vált, megválhatott és házukkal együtt az országot is elhagyta.

Anyagi helyzete leverő lett volna, ha szilárd akarata le nem küzdé az akadályokat. Valamint a bécsi utat egy megfestett oltárkép árán teheté meg, ugy első müncheni útjára csak egy, előre kifizetett nagyobb megrendelés árán készülhetett; a második évet Münchenben meg csak ugy töltheté, hogy az időközben természet után rajzolt vázlatokat ott rajzolá köre a „Hegyaljai Album” számára. A hazában töltött idejét nem annyira zajtűtő képek festésére, mint inkább illusztrálásra fordítá; ebbeli működése pedig, ugyszölván, korszakot alkotott képes vállalatokban, s hazai fametszőink haladására is buzdító és irányadó befolyást gyakorolt. Fa-rajzai egyébiránt a hazán kívül is elismerésben részesültek, s a híres Closs és Ruff által Stuttgartban az ő rajzai után metszett illusztrációk, Eötvösnek, Ráth fényes kiadásában megjelent költeményeihez méltán sorakozhatnak a külföldnek e téren legskirülből művei mellé.

Nagyobb olajfestménynyel csak a mult évben lépett határozottan a versenytérre s ez ithon fogamzott, de nagyrészt külföldön elkészült művel nemcsak azon elégtételt érte, hogy rögtön, még pedig a nemzeti muzeumbeli képcsarnok számára megvétetett, hanem egyik műszerető mágna-sunk azonnal másolatát is készítetté, még pedig — mi a ritkaságok közé tartozik — az eredetinel magasabb ár mellett.

KELETI GUSZTÁV.